

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Řešení administrativní zátěže podnikatelů při
zakládání a provozování podniku v režimu
živnostenského zákona**

Bc. Petr Lámus, diplomovaný technik

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Petr Lámus, dipl. tech.

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Řešení administrativní zátěže podnikatelů při zakládání a provozování podniku v režimu živnostenského zákona

Název anglicky

Solving the administrative burdens on entrepreneurs in setting up and running a bussiness under the Trade Licensing Act

---

Cíle práce

Analýza právního stavu a vývoje podmínek při zakládání a provozování podniku v České republice a to od nabytí účinnosti živnostenského zákona do současné doby, tedy v letech 1992 – 2018. Cílem práce je komparace podmínek při zahájení podnikání fyzických a právnických osob, výčet nejzásadnějších změn právních předpisů, které měly zásadní vliv na snižování administrativní zátěže podnikatelských subjektů, zjištění přínosu elektronizace veřejné správy. Výsledkem práce bude statistické vyhodnocení a návrhy opatření, jakým způsobem lze zjednodušit a zkrátit proces založení podniku.

Metodika

Podklady pro teoretickou část diplomové práce budou získávány převážně z odborné literatury z oboru živnostenského podnikání, dále z oblastí elektronizace veřejné správy a administrativní zátěže podnikatelských subjektů. Podkladem práce bude studium právních předpisů, odborných publikací, on-line informačních zdrojů a znalostí autora. Zdrojem pro provedení analýzy budou data poskytnutá Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, řízený rozhovor s pracovníkem vybraného subjektu veřejné správy, strukturovaný rozhovor se zaměstnancem podnikatelského subjektu, jehož hlavním předmětem činnosti je právní zastupování při zakládání právnických osob. Důležitým zdrojem bude dotazníkový průzkum mezi podnikatelskou veřejností za účelem zjištění, jak hodnotí administrativní zátěž při zahájení podnikání. Dále budou analyzovány roční statistické přehledy z Informačního systému Registr živnostenského podnikání, do něhož zapisují data všechny živnostenské úřady v České republice. V závěru budou získané informace vyhodnoceny a budou navrženy možné varianty řešení vedoucí ke snížení administrativní zátěže podnikatelů.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Administrativa, administrativní zátěž, Centrální registrační místo, datová schránka, elektronizace, volba právní formy, zahájení podnikání, založení podniku, založení právnické osoby, zaručený elektronický podpis, zjednodušení podnikání, živnostenské oprávnění, živnostenské podnikání, živnostenský zákon.

Doporučené zdroje informací

BAŽANTOVÁ, Ilona. *Ekonomie regulace: soudobé trendy a compliance costs*. Praha: Vladimír Lelek, 2011, 111 s. ISBN 978-80-904837-1-2.

Další literatura a odborné články po konzultaci s vedoucím diplomové práce.

International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. *Doing Business 2018 – Reforming to Create Jobs*. The World Bank Group, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA, 2018, 312 s. ISBN (electronic): 978-1-4648-1147-0, dostupné on-line z: <http://www.doingbusiness.org/>

KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 376 s. ISBN 978-80-7478-471-2.

LEBEDA, Václav. *Snižování byrokratické zátěže podnikání v EU*. Praha: Evropské hodnoty, 2008, 41 s. ISBN 978-80-904158-4-3.

OUTLÁ, Anna. *Veřejnoprávní aspekty podnikání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 114 s. ISBN 978-80-7380-426-8.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Daniela Světlíková

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2018

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 26. 02. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Řešení administrativní zátěže podnikatelů při zakládání a provozování podniku v režimu živnostenského zákona" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. března 2019

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Daniele Světlíkové za cenné rady, odbornou pomoc a trpělivost při zpracování diplomové práce.

Současně tímto děkuji kolegům obecních živnostenských úřadů Královéhradeckého kraje, kteří mi pomohli s prováděním dotazníkového šetření a současně Ing. Miloši Zadrobílkovi, zaměstnanci oddělení krajský živnostenský úřad Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, za poskytnuté rady a důležité informace.

Řešení administrativní zátěže podnikatelů při zakládání a provozování podniku v režimu živnostenského zákona

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá právním stavem a vývojem podmínek při zakládání a provozování podniku v České republice, a to od nabytí účinnosti živnostenského zákona do současné doby, tedy v letech 1992 - 2018. Pozornost je věnována zvláště změnám právních úprav, které nejzásadnějším způsobem ovlivnily administrativní zátěž při zahájení podnikání fyzických a právnických osob. Současně je vyhodnocen přínos elektronizace veřejné správy. Výsledkem práce bude statistické vyhodnocení a návrhy opatření, jakým způsobem lze zjednodušit a zkrátit proces založení podniku. Na základě zjištěných poznatků budou navrženy kroky, kterými je možné snížit administrativní zátěž podnikatelů při provozování podnikatelské činnosti.

Klíčová slova: Administrativa, administrativní zátěž, Centrální registrační místo, datová schránka, elektronizace, volba právní formy, zahájení podnikání, založení podniku, založení právnické osoby, zaručený elektronický podpis, zjednodušení podnikání, živnostenské oprávnění, živnostenské podnikání, živnostenský zákon.

Solving the administrative burdens of entrepreneurs in setting up and running a business under the Trade Licensing Act

Abstract

The diploma thesis deals with the legal situation and progression of conditions in the establishment and running of the enterprise in the Czech Republic, from the entry into force of the Trade Licensing Act to the present, i.e. in 1992–2018. The attention is particularly paid to changes of legal regulations that have the most cardinal impacted on administrative burden of starting a business of natural and legal entity. At the same time, the contribution of eGovernment is evaluated. The result of the thesis will be statistical evaluation and proposals of measures how to simplify and cut the process of setting up an enterprise. At the same time, the steps will be proposed by which it is possible to reduce the administrative burdens of entrepreneurs in their running a business.

Keywords: Administration, administrative burdens, central registration point, data box, eGovernment, choice of legal form, starting a business, set up an enterprise, set up a legal entity, certified electronic signature, simplification of trading, trade license, Trade Licensing Act.

Obsah

Obsah	9
1 Úvod	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce.....	15
2.2 Metodika.....	15
3 Teoretická východiska podnikání	19
3.1 Definice podnikání.....	19
3.2 Definice podnikatele	20
3.3 Definice podniku a obchodního závodu	21
4 Volba právní formy	22
4.1 Faktory určující výběr právní formy.....	22
4.2 Podnikání fyzické osoby.....	23
4.3 Podnikání právnické osoby.....	23
4.4 Výhody a nevýhody jednotlivých forem podnikání	26
5 Analýza zásadních novel živnostenského zákona a dalších právních předpisů ovlivňující administrativní zátěž podnikatelů	28
5.1 Novely živnostenského zákona.....	28
5.1.1 Zákon č. 286/1995 Sb.	28
5.1.2 Zákon č. 356/1999 Sb.	30
5.1.3 Zákon č. 167/2004 Sb.	31
5.1.4 Zákon č. 214/2006 Sb.	33
5.1.5 Zákon č. 130/2008 Sb.	34
5.1.6 Zákon č. 155/2010 Sb.	38
5.1.7 Zákon č. 420/2011 Sb.	40
5.1.8 Zákon č. 169/2012 Sb.	40
5.1.9 Zákon č. 303/2013 Sb.	41
5.1.10 Zákon č. 140/2014 Sb.	42
5.1.11 Zákon č. 289/2017 Sb.	43
5.2. Další zásadní předpisy ovlivňující administrativní zátěž podnikatelů	44
5.2.1 Zákon č. 320/2002 Sb. o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.....	44
5.2.2 Zákon č. 222/2008 Sb. o volném pohybu služeb	45

5.2.3 Vyhláška 414/2011 Sb. o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku	45
6 Vlastní praktická část	47
6.1 Řízený strukturovaný rozhovor s pracovníkem oddělení krajský živnostenský úřad, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje	47
6.2 Řízený rozhovor se zástupcem z podnikatelské sféry	50
6.3 Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření	54
6.4 Rozbor finančních nákladů při zahájení podnikání	66
6.5 Analýza dat Ministerstva průmyslu a obchodu ČR	68
7 Výsledky, diskuse a doporučení	75
8 Závěr	81
Seznam použitých zdrojů	84
Přílohy	90
Příloha č. 1	90
Dotazník – administrativní zátěže podnikatelů při zakládání a provozování podniku v režimu živnostenského zákona	90
Příloha č. 2	94
Řízený strukturovaný rozhovor s pracovníkem oddělení krajský živnostenský úřad, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje	94
Příloha č. 3	98
Řízený strukturovaný rozhovor se zástupcem společnosti, zakládajícího právnické osoby na zakázku	98

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Možnosti podnikání právnických osob.....	24
Obrázek 2 - Formy podnikání obchodních korporací	25
Obrázek 3 - Easy of doing business rank Czech Republic	79

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Srovnání výše správních poplatků před a po novele č. 130/2008 Sb.	37
Tabulka 2 - Počet respondentů FO, PO, FO + PO	55
Tabulka 3 - Počet let provozování podnikatelské činnosti.....	56
Tabulka 4 - Zdroje informací	57

Tabulka 5 - Novely ŽZ - snížení administrativní zátěže	59
Tabulka 6 - Největší překážky podnikání.....	60
Tabulka 7 - Hodnocení změn právních předpisů.....	61
Tabulka 8 - Způsob komunikace podnikatele s ŽÚ	63
Tabulka 9 - Znalost Centrálního registračního místa	64
Tabulka 10 - Využití služeb Centrálního registračního místa.....	65
Tabulka 11 - Znalost možnosti podání u kteréhokoli ObŽÚ.....	65
Tabulka 12 - Znalost Czech POINT	66
Tabulka 13 - Využití služeb Czech POINT.....	66
Tabulka 14 - Vývoj počtu živnostenských oprávnění v ČR v letech 1992-2018..	69
Tabulka 15 - Vývoj počtu podnikatelů v ČR v letech 1992-2018.....	71
Tabulka 16 - Vývoj počtu ŽO a podnikatelů na obyvatele a ŽO na podnikatele v letech 1992-2018	73

Seznam grafů

Graf 1 - Počet let provozování podnikatelské činnosti – celkem	57
Graf 2 - Zdroje informací	58
Graf 3 - Způsob komunikace podnikatele s ŽÚ	64
Graf 4 - Vývoj počtu živnostenských oprávnění v ČR v letech 1992-2018.....	68
Graf 5 - Vývoj počtu podnikatelů v ČR v letech 1992-2018	70
Graf 6 - Vývoj počtu ŽO a podnikatelů na obyvatele v letech 1992-2018	72
Graf 7 - Vývoj počtu ŽO na podnikatele v letech 1992-2018.....	74

Seznam použitých zkratk

apod.	a podobně
CRM	Centrální registrační místo
č.	číslo
ČR	Česká republika
EHP	Evropský hospodářský prostor
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
ID RZP	identifikátor Registr živnostenského podnikání
IS DS	Informační systém datových schránek
KŽÚ	krajský živnostenský úřad
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu
ObŽÚ	obecní živnostenský úřad
odst.	odstavec
Sb.	Sbírka zákonů České republiky
tzv.	tak zvaných
ŽÚ	živnostenský úřad

1 Úvod

Soukromé, nezávislé a svobodné podnikání lze vykonávat na základě nezadatelných a nezcizitelných ústavních práv, která jsou garantována ústavním pořádkem ČR. Součástí ústavního pořádku ČR je Listina základních práv a svobod, která mimo jiné uvádí: „Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost“.¹ Dále je určeno právo na práci, jakožto možnosti získání prostředků pro své životní potřeby. Listina dále deklaruje, že „každý má právo svobodně se sdružovat s jinými na ochranu svých hospodářských a sociálních zájmů.“² Toto právo tak umožňuje zakládat právnické osoby pro účely podnikání.

Důležitou normou je pak antidiskriminační zákon³, který vymezuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace ve věcech přístupu k povolání, podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Základní právo na rovnost, tj. nediskriminaci, je zakotveno současně v Listině základních práv a svobod.⁴ Podnikající subjekty mají dále právo soudní a jinou ochranu, tj. na spravedlivý proces.⁵

Po vstupu ČR do EU se součástí českého právního řádu stalo i právo evropské. Evropské právo má každodenní dopad na podnikatele stejně jako ústavní pořádek ČR, neboť je nadřazeno právu vnitrostátnímu. Od 1. prosince 2009 se vstupem v platnost

---

¹ Čl. 26 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

² Čl. 27 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

³ Zákon č. 198/2009 Sb., zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

⁴ Čl. 1 odst. 1, Čl. 3 odst. 1, Čl. 37 odst. 3 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

⁵ Čl. 36 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Lisabonské smlouvy stala součástí závazného práva EU také Listina základních práv EU. Je tak primárním pramenem EU, tj. aktem s nejvyšší právní silou. Ta v souvislosti s podnikáním uvádí: „*Svoboda podnikání je uznána v souladu s právem EU a vnitrostátními zákony a zvyklostmi.*“⁶

Právní předpisy či právní řád nabízí podnikatelům příležitosti a současně stává bariérou. „*Vstup České republiky do EU a s tím související přijetí principu nadřazenosti evropského práva nad českým znamenaly jednak vynucené skokové vylepšení právního prostředí v České republice a jednak prakticky volný přístup českých podnikatelů na celoevropský trh se zbožím i službami.*“⁷ Ústavní a evropská garance svobodného podnikání a legitimní rámec navazujících právních předpisů je samozřejmou součástí právního státu. Na druhou stranu velké množství neustále se měnících právních předpisů často vyústí u podnikatelské veřejnosti k rezignaci nad respektováním právního řádu, neboť podnikatelé se nestačí s novou právní úpravou seznámit. Úkolem státu by tak mělo být zjednodušení norem, aby se podnikatelé mohli naplno věnovat rozvoji své činnosti.

---

⁶ Čl. 16 Listiny základních práv EU (2010/C 83/02)

⁷ OUTLÁ, A., ET AL. Veřejnoprávní aspekty podnikání. 2012, s. 30.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je analýza právního stavu a vývoje podmínek při zakládání a provozování podniku v České republice a to od nabytí účinnosti živnostenského zákona do současné doby, tedy v letech 1992 - 2018. Výsledkem práce je komparace podmínek při zahájení podnikání fyzických a právnických osob, výčet nejzásadnějších změn právních předpisů, které měly zásadní vliv na snižování administrativní zátěže podnikatelských subjektů a v neposlední řadě zjištění přínosu elektronizace veřejné správy. Konečným záměrem diplomové práce bude statistické vyhodnocení procesů založení podniku fyzické osoby, v porovnání s osobou právnickou, potvrzení skutečnosti, že během účinnosti živnostenského zákona se postupně odstraňují právní bariéry, čímž dochází ke snižování administrativní náročnosti a nákladovosti podnikání. Současně jsou navržena opatření, jakým způsobem lze ještě zjednodušit a zkrátit proces zahájení podnikání.

2.2 Metodika

Podklady pro teoretickou část diplomové práce budou získávány převážně z odborné literatury z oboru živnostenského podnikání, dále z oblastí elektronizace veřejné správy a administrativní zátěže podnikatelských subjektů. Dalším pokladem práce bude studium právních předpisů prostřednictvím aplikace Codexis a Sbírký zákonů ČR, odborných publikací, on-line informačních zdrojů a znalosti autora. Právní normy budou interpretovány za použití metody jazykové a dále doslovného výkladu.

Zdrojem pro provedení analýzy budou data poskytnutá Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, kvalitativní řízený rozhovor s pracovníkem vybraného subjektu veřejné správy a strukturovaný rozhovor se zaměstnancem podnikatelského subjektu, jehož hlavním předmětem činnosti je právní zastupování při zakládání právnických osob. Na začátku rozhovoru budou tazatelé vysvětleny cíle diplomové práce, dále bude

respondent dotázán, zda má nějaké otázky či nejasnosti, současně bude požádán o vyslovení souhlasu s uvedením jeho jména v diplomové práci. Zaměstnanci správního orgánu budou položeny následující otázky:

- *Máte nějaké otázky, potřebujete z mé strany jakékoli doplnění, mohu Vaše jméno uvést jako respondenta v diplomové práci?*
- *Můžete se mi v krátkosti představit, jak dlouho pracujete v oboru?*
- *Domníváte se, že novely živnostenského zákona snižují administrativní zátěž podnikatelů?*
- *Jaká novela právního předpisu měla dle Vašeho názoru nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při zahájení podnikání?*
- *Jaká novela právního předpisu měla dle Vašeho názoru nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při samotném průběhu podnikání?*
- *Dokážete odhadnout, zda se v posledních letech snížila administrativa také v činnostech zaměstnanců živnostenských úřadů?*
- *Informujete podnikatele o změnách právních předpisů, a pokud ano, jakým způsobem?*
- *Domníváte se, že jsou zaměstnanci aktivně nabízeny služby Centrálního registračního místa? V jakém rozsahu jsou tyto služby nabízeny?*
- *Jako formou nejčastěji podnikatelé komunikují se živnostenským úřadem?*
- *Máte k dispozici statistický přehled o počtech podání na jednotlivých úřadech ve Vaší působnosti?*
- *Dokážete jakkoli odhadnout, jakým směrem se bude ubírat snižování administrativy při zahájení a v průběhu podnikání?*
- *Jaká opatření navrhuje pro zlepšení stávajícího stavu, lze ještě snížit administrativu při zahájení podnikání?*

Aby získané informace byly relevantní, bude proveden strukturovaný rozhovor také se zástupcem podnikatelského subjektu, přičemž mu bude položena část přibližně stejných dotazů, některé otázky však budou odlišné:

- *Máte nějaké otázky, potřebujete z mé strany jakékoli doplnění, mohu Vaše jméno uvést jako respondenta v diplomové práci?*
- *Můžete se mi v krátkosti představit, jak dlouho pracujete pro uvedenou společnost?*
- *Domníváte se, že novely živnostenského zákona snižují administrativní zátěž podnikatelů?*
- *Jaká novela právního předpisu (není nutné vědět číslo zákona, spíše čeho se změna týkala) měla dle Vašeho názoru nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při zahájení podnikání, tedy pro úplně začínajícího podnikatele?*
- *Jaká novela právního předpisu (opět není nutné vědět číslo zákona, spíše čeho se změna týkala) měla dle Vašeho názoru nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při samotném průběhu podnikání?*
- *Dokážete odhadnout, zda se v posledních letech snížila administrativa také v činnostech zaměstnanců živnostenských úřadů?*
- *Jste dostatečně informováni o změnách právních předpisů, a pokud ano, jakým způsobem získáváte informace?*
- *Víte, co je to Centrální registrační místo a k čemu slouží? Domníváte se, že jsou dostatečně zaměstnanci nabízeny služby Centrálního registračního místa?*
- *Jako formou nejčastěji komunikujete se živnostenským úřadem?*
- *Můžete popsat proces založení společnosti na klíč a výši nákladů spojených se založením právnické osoby, které hradí zákazník?*
- *Jaká opatření navrhuje pro zlepšení stávajícího stavu, lze ještě snížit administrativu při zahájení podnikání?*

Důležitým zdrojem informací bude dotazníkový průzkum mezi podnikatelskou veřejností za účelem zjištění, jak hodnotí administrativní zátěž při zahájení podnikání. Sběr dat bude proveden metodou dotazování, konkrétně dotazníkovým šetřením v rámci Královéhradeckého kraje.

Výběr bude cílen na aktivní podnikatelské subjekty v rámci Královéhradeckého kraje, přičemž distribuci budou provádět jednotliví zaměstnanci obecních živnostenských

úřadů a krajského živnostenského úřadu. Současně budou e-mailem osloveny fyzické a právnické osoby o vyplnění dotazníku. Bude kontaktováno 150 subjektů, podnikajících dle živnostenského zákona, bez předchozí znalosti jejich právní formy. Obsahem dotazníkového šetření bude uveden cíl šetření, dále 12 otázek, z nichž je 9 uzavřených, 2 polouzavřené a 1 baterie otázek s hodnotící škálou. Dotazník bude pro podnikatele koncipován za účelem průzkumu, jakým způsobem podnikatelé zjišťují změny právních předpisů, prostřednictvím kterých kroků, obsažených v novelách živnostenského zákona, bylo dosaženo největšího snížení administrativy. Dále bude zjišťováno, zda podnikatelé upřednostňují osobní jednání na úřadech či volí jinou formu komunikace se správními orgány, znalost existence CRM a Czech POINT. Získané informace budou zpracovány do tabulek a vyhodnoceny pomocí grafů a současně bude připojen výstižný popis zjištění. Dotazníky budou distribuovány v písemné formě, což umožní získat data v odpovídající kvalitě, při zachování nízké nákladové náročnosti výzkumu. Cílem dotazování bude prokázat snížení administrativy pro začínající podnikatelské subjekty částečným přenesením úkonů na správní orgány a vyhodnocení účelnosti novel živnostenského zákona a dalších souvisejících předpisů. Písemná forma dotazníku byla také zvolena z důvodu možnosti osobního vysvětlení jednotlivých dotazů.

Dále budou analyzovány roční statistické přehledy z Informačního systému Registr živnostenského podnikání, do něhož zapisují data všechny živnostenské úřady v ČR. V závěru budou získané informace vyhodnoceny a budou navrženy možné varianty řešení vedoucí ke snížení administrativní zátěže podnikatelů.

3 Teoretická východiska podnikání

3.1 Definice podnikání

Podnikání je důležitý faktor pro ekonomický rozvoj státu. Lze jej chápat jako důležitý zdroj tvorby pracovních míst, hospodářského růstu a současně zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky. Cílem vlád je podpora různých forem podnikání a zlepšování podnikatelského prostředí a s tím související snižování administrativní zátěže subjektů, provozujících podnikatelskou činnost.⁸ Tato problematika je řešena též na úrovni Evropské unie, která svoji aktivní politikou v podobě akčních plánů, strategií a iniciativ podporuje zejména malé a střední podniky a napomáhá zvyšovat konkurenceschopnost evropských podnikatelů.⁹

Prvopočátky podnikání lze nalézt již v historii Římanů, přičemž rozvoj pokračoval dále ve středověku. Existují různé ekonomické, sociální a právní definice *podnikání* a *podniku*.

Podnikání je „konkrétní cílevědomá lidská činnost produkující většinou hmotné, případně nehmotné statky“.¹⁰ Dle živnostenského zákona se podnikáním rozumí „soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost,

---

⁸ Např. „Akční plán podpory malých a středních podnikatelů na rok 2018“ schválený na 8. jednání Výboru pro malé a střední podniky a výrobní družstva. Jedná se o klíčový implementační dokument Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, který řeší aktuální potřeby malých a středních podnikatelských subjektů, přičemž cílem je efektivnější rozvoj malých a středních podniků v ČR ve všech fázích jejich podnikatelského cyklu.

⁹ Např. „Podnikání 2020 – Akční plán pro podnikání v Evropě“ (European Commission, 2013) a iniciativa Evropské unie „Evropa 2020“ (European Commission, 2010), jejímž hlavním cílem je dosažení větší zaměstnanosti a nového hospodářského růstu.

¹⁰ PETŘÍČEK, V. Vývoj podnikatelského prostředí v České republice. 2006, s. 13.

za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.“¹¹ Podnikáním by měly být soustavně uspokojovány cizí potřeby spojené se snahou o dosažení zisku, tedy zhodnocení vloženého kapitálu.

3.2 Definice podnikatele

Podnikatele lze definovat jako osobu, která využívá příležitostí trhu a realizuje podnikatelské aktivity. Dle občanského zákoníku je podnikatelem ten, „kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele. Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele“.¹² Tato definice je považována za základní. Dále uvedený předpis uvádí, „že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.“¹³ Podnikatel je „nositel rozhodnutí, který vyvíjí ekonomickou aktivitu spojenou s produkcí výrobků či služeb a jejich pohybem na trzích. Podnikatel se pohybuje v určitém podnikatelském prostředí a snaží se využívat ve svůj prospěch možnosti, které mu toto prostředí a trhy nabízí“.¹⁴

---

¹¹ § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹² § 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹³ § 421 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ HOROVÁ, M., TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, P. Podnikatelská kultura, image podnikatele a jejich řízení. 2011, s. 10.

3.3 Definice podniku a obchodního závodu

Podnik je jakýmkoli ekonomickým subjektem, který vyvíjí podnikatelskou činnost. Z ekonomického pohledu „je podnik hospodářskou jednotkou založenou za účelem prodeje zboží, poskytování služeb nebo zajištění výroby a následného prodeje výrobků. Jedná se o uspořádaný celek, ve kterém jsou patřičné vstupy transformovány na výstupy.“¹⁵ Termín podnik byl upraven v dříve platném obchodním zákoníku jako „*soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit*“.¹⁶

Nový občanský zákoník pak definuje pojem obchodní závod, což je „*organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu*“.¹⁷

---

¹⁵ KOLEKTIV AUTORŮ, Zahájení podnikání z různých úhlů pohledu. 2014, s. 12.

¹⁶ § 5 zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ § 502 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

4 Volba právní formy

Volba právní formy je jedním z nejdůležitějších rozhodnutí podnikatele. Samozřejmě je možné během podnikání právní formu změnit, nicméně se samotnou změnou již vznikají další nadbytečné náklady, které lze ušetřit právě vhodnou volbou již na začátku podnikání.

4.1 Faktory určující výběr právní formy

Kritéria pro volby právní formy podnikání jsou zejména:

- počet osob vstupujících do podnikání (kolik osob hodlá založit subjekt),
- obor podnikání, rozsah plánovaných podnikatelských aktivit,
- cíle podnikání,
- finanční možnosti zakladatelů (výše počátečního kapitálu, zdroje financování),
- ručení za závazky,
- míra právní regulace činnosti,
- administrativní náročnost konkrétní právní formy, formální náležitosti spojené se založením,
- řídicí a rozhodovací pravomoc vlastníků podniku,
- míra angažovanosti a odpovědnosti,
- rozdělování výsledků hospodaření (daňové zatížení, výplata podílů),
- flexibilita právní formy a možnost transformace na jinou formu,
- image firmy, nutno zvážit jaké zakázky budou předmětem podnikání.

Po posouzení uvedených faktorů má podnikatel možnost výběru z několika právních forem, avšak v první řadě se rozhoduje, zda bude provozovat činnost jako fyzická nebo právnická osoba.

4.2 Podnikání fyzické osoby

Fyzickou osobou je občan, který splňuje podmínky pro podnikání dle aktuálně platných předpisů a podnikání na základě oprávnění. Většina fyzických osob podniká na základě zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), v platném znění, kdy podnikatel musí splnit následující všeobecné podmínky provozování živnosti:

- plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti, a
- bezúhonnost.¹⁸

Současně fyzická osoba prokazuje zvláštní podmínky provozování živnosti, což je odborná nebo jiná způsobilost, pokud je předpisy vyžadována.¹⁹

4.3 Podnikání právnické osoby

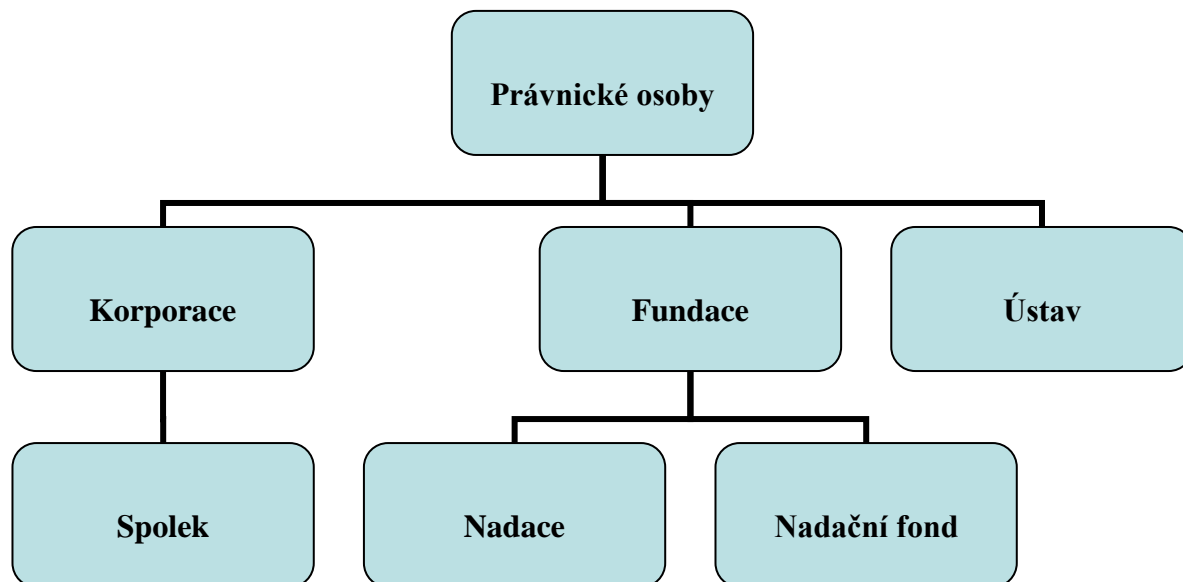
Právnická osoba je organizovaný útvar, který má právní subjektivitu a osobnost, tedy způsobilost mít práva a povinnosti v mezích právního řádu. Údaje o právnických osobách se zapisují do veřejného rejstříku, což je informační systém veřejné správy, který je vede rejstříkovým soudem.

---

¹⁸ § 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁹ § 7 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Obrázek 1 - Možnosti podnikání právnických osob

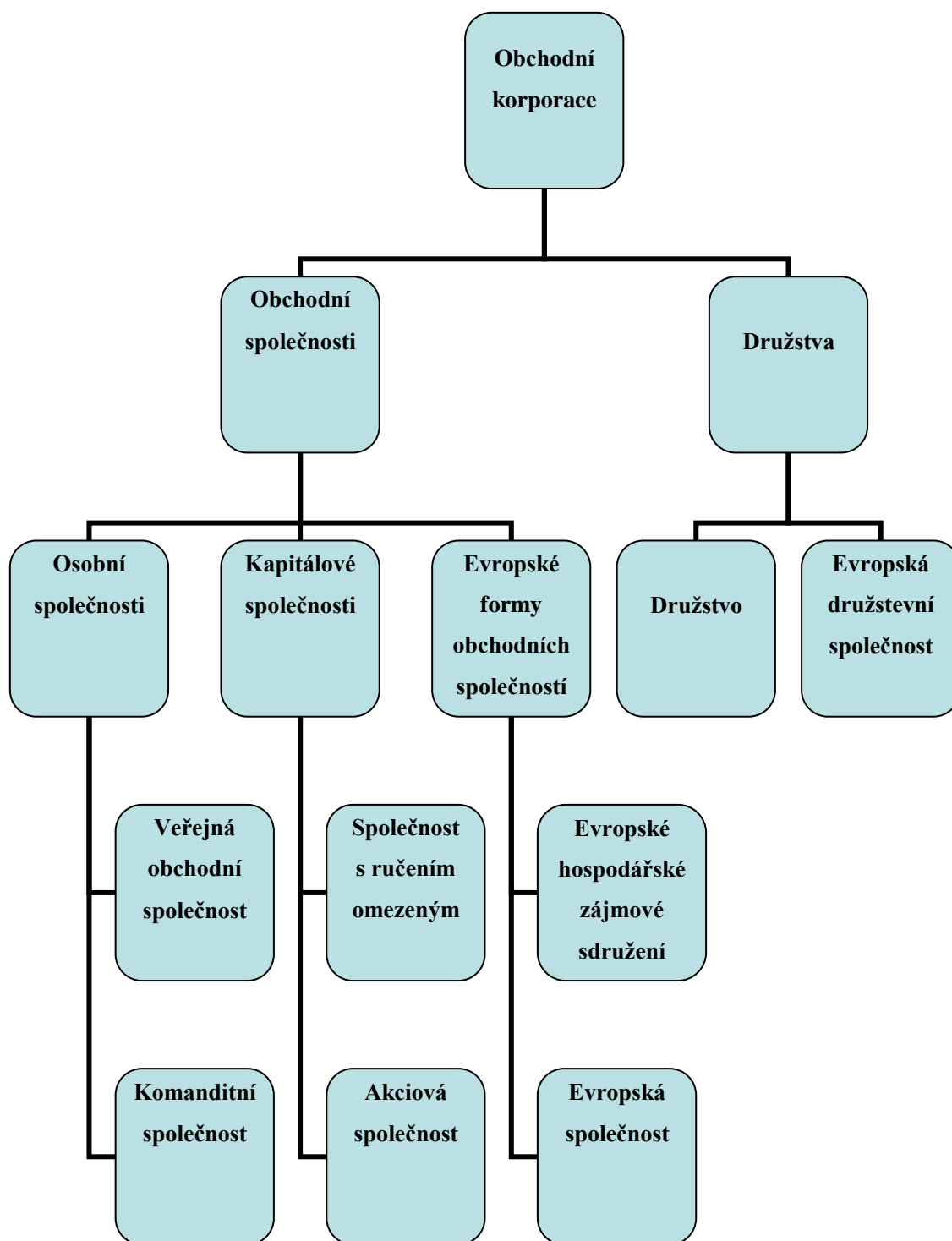

Zdroj: Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a vlastní zpracování

Diplomová práce je však zaměřena především na administrativní překážky subjektů, které jsou zřízeny pro účely podnikání, tedy obchodních korporací, což jsou obchodní společnosti a družstva. Činnost těchto subjektů je upravena zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů.

Obrázek 2 - Formy podnikání obchodních korporací

Zdroj: Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů, a vlastní zpracování

4.4 Výhody a nevýhody jednotlivých forem podnikání

Individuální podnikání skýtá určité výhody a nevýhody, obdobně i kolektivní podnikání v obchodních korporacích.

Výhody podnikání fyzické osoby:

- samostatnost při podnikání,
- není nutné zveřejňovat rozsah majetku,
- zisk po zdanění a odvodech drží pouze podnikatel,
- rozhodování podnikatele je neomezené,
- představuje menší administrativní a finanční náročnost při zahájení podnikání a v jeho průběhu (není nutnost zápisu do obchodního rejstříku, lze vést pouze daňovou evidenci),
- nízké správní výlohy při založení,
- rychlé zahájení podnikání, tj. hned po získání oprávnění,
- není vyžadován počáteční kapitál,
- v rámci podání daňového přiznání k dani z příjmu fyzických osob lze uplatnit nezdanitelné částky a jiné odpočitatelné položky,
- jednoduchá právní úprava,
- při realizaci zakázky možnost se sdružit do společnosti,
- lze podnikat s osobou žijící ve společné domácnosti, jakožto osobou spolupracující, která může převzít určité povinnost z podnikání a současně lze využít možnost daňových úspor.

S podnikáním fyzických osob jsou spojeny také určité nevýhody:

- neomezené ručení celým svým osobním majetkem – velké riziko,
- finanční problémy mohou být přeneseny do rodinného života,
- značná individuální odpovědnost za podnikatelská rozhodnutí,
- velké požadavky na ekonomické a odborné znalosti podnikatele,
- omezený přístup k úvěrům,
- ze zisku se platí i pojistné sociálního pojištění,

- riziko v době onemocnění podnikatele,
- nutnost znát právní úpravy předpisů, s tím jsou spojeny náklady při odborné pomoci.

Podnikání obchodní korporace je výhodné z těchto důvodů:

- omezené nebo žádné ručení majetkem,
- kvalifikovanější rozhodování z důvodu účasti více osob - odborníků,
- vstupní kapitál lze zhodnocovat,
- lehčí přístup ke kapitálu a bankovním úvěrům,
- možnost rozložení rizik,
- možná pasivita společníka, který nemusí ve společnosti vyvíjet aktivity,
- lze ustanovit kontrolní orgán, který monitoruje průběh podnikání.

Nevýhody podnikání obchodních korporací jsou pak tyto:

- rozhodování většinové, menšina musí respektovat rozhodnutí a podřídit se,
- zpravidla složitější vedení účetnictví,
- vyšší vstupní náklady na založení obchodní korporace,
- nutnost složení základního kapitálu,
- pro společníky v některých případech platí zákaz konkurence.

Výčet výhod a nevýhod jednotlivých forem není konečný, jedná se o určitý náhled.

5 Analýza zásadních novel živnostenského zákona a dalších právních předpisů ovlivňující administrativní zátěž podnikatelů

Živnostenský zákon je normou, která upravuje veřejnoprávní podmínky podnikání, především však postupy, podmínky získání živnostenského oprávnění, vymezuje práva a povinnosti a současně pravidla kontroly nad jejich dodržováním.

5.1 Novely živnostenského zákona

Živnostenský zákon je právním předpisem, který patří k nejčastěji novelizovaným právním normám v českém právním prostředí. Během 28 let existence tohoto zákona došlo k významným změnám, přičemž některé z nich zásadním způsobem ovlivnily náročnost zahájení podnikání.

5.1.1 Zákon č. 286/1995 Sb.

Zákon č. 286/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, nabyt účinnosti dnem 1. ledna 1996. Tímto předpisem došlo k větší liberalizaci podnikání. Novelou byl usnadněn vstup na podnikatelský trh řemeslníkům, kteří hodlali zahájit podnikání okamžitě po ukončení studia, neboť pro prokazování odborné způsobilosti pro řemeslné živnosti již nebyl vyžadován doklad o vykonání tříleté praxe v oboru nebo v oboru příbuzném, postačil samotný výuční list v oboru, případně jakékoli vyšší vzdělání v oboru²⁰. Podnikatel tak nemusel ustanovit odpovědného zástupce a bylo mu umožněno podnikat ze zkušenostmi získanými během studia bez další praxe. Tímto krokem byl usnadněn vstup do podnikání,

---

²⁰ § 21 zákona č. 286/1996 Sb.

otázkou však zůstává, zda toto snížení administrativní náročnosti není na úkor kvality poskytovaných služeb řemeslníky, kteří podnikali bez potřebných praktických zkušeností.

Před účinností této novely měl podnikatel povinnost oznámit zahájení činnosti v provozovně živnostenskému úřadu, v jehož územním obvodu se vedlejší provozovna nachází. Nacházela-li se vedlejší provozovna v obvodu jiného živnostenského úřadu, bylo nutné oznámit její zřízení duplicitně i živnostenskému úřadu, který vydal živnostenský list. Současně každé umístění vedlejší provozovny podléhalo souhlasu obce.²¹ Zahájení podnikatelské činnosti v provozovně tak bylo zpomaleno nutností mít zmiňovaný souhlas, i když podnikatel již disponoval podnikatelským oprávněním.

Zákon č. 286/1995 Sb. omezil duplicitu oznamování 2 institucím a stanovil povinnost oznamovat zahájení provozování živnosti v provozovně pouze živnostenskému úřadu, v jehož územním obvodu se provozovna nachází.²² Tento příslušný úřad provozovnu zapsal do živnostenského rejstříku. V této době však neexistovala propojenost evidencí jednotlivých obecních živnostenských úřadů, tedy místně příslušný živnostenský úřad zpravidla provozovnu, která se nacházela v územním obvodu jiného úřadu, vůbec neevidoval. Podnikatel tak na základě své žádosti obdržel výpis ze živnostenského rejstříku, kde však údaj o provozovně chyběl. Tento stav napравиła až novela č. 356/1999 Sb., která stanovila povinnost živnostenským úřadům, v jejichž územním obvodě se provozovna nachází, aby oznámily tuto skutečnost místně příslušnému úřadu²³, který tak již podnikateli mohl vydat výpis ze živnostenského rejstříku, kde byla uvedena provozovna ohlášena.

---

²¹ § 15 zákona ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 4 odst. 3 písm. d) zákona SNR č. 369/1990 Sb., o obecním zřízení.

²² § 17 zákona č. 286/1995 Sb.

²³ § 17 odst. 5 zákona č. 356/1999 Sb.

5.1.2 Zákon č. 356/1999 Sb.

Tato novela, která nabyla účinnosti 1. března 2000, mimo jiné zpřísnila podmínky pro vstup do podnikání zahraničních fyzických osob, které musí mít pro podnikání na území ČR povolen pobyt k tomuto účelu, nejedná-li se o občana členského státu Evropské unie nebo státu, s nímž má ČR uzavřenou smlouvu, která toto omezení nepřipouští, nebo o občana ČR, který nemá na území ČR trvalý pobyt.²⁴

Nově je požadováno předložení dokladu o tom, že fyzická osoba nemá vůči územním finančním orgánům státu daňové nedoplatky.²⁵ Fyzická osoba byla nucena ještě před ohlášením živnosti nebo podání žádosti o koncesi si zajistit u místně příslušného finančního úřadu tento doklad.²⁶ V praxi ji byl vydán až po uhrazení veškerých pohledávek vůči finančnímu úřadu.

Dosavadní právní úprava také byla doplněna tak, že u vybraných živností volných, jejichž seznam byl uveden v nařízení vlády, je podnikatel povinen zajistit výkon činností jen osobou splňující odbornou způsobilost. „*Důvodem je potřeba zajisti zejména u těch živností, při nichž může dojít k ohrožení zdraví (např. masérské služby) výkon činnosti jen osobami odborně způsobilými. Současně se podnikateli stanovuje povinnost vést o těchto osobách a jejich odborné způsobilosti potřebnou evidenci.*“²⁷ Stát tak konečnému spotřebiteli služby garantoval ochranu jeho zdraví, nicméně na podnikatele byly přeneseny nové povinnosti a s tím spojená administrativa.

Novelou byla stanovena povinnost fyzickým a právnickým osobám, na jejichž majetek byl prohlášen konkurz a konkurzní řízení nebylo ukončeno, aby před samotným

---

²⁴ § 5 odst. 4 zákona č. 356/1999 Sb.

²⁵ § 6 odst. 1 písm. d) zákona č. 356/1999 Sb.

²⁶ Zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů

²⁷ KAMENÍK, P., HRABÁNKOVÁ, M., ORLOVÁ, M. Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář. 2014, s. 49.

vznikem oprávnění měly písemný souhlas správce konkurzní podstaty k provádění právních úkonů.²⁸ Tento souhlas měly živnostenské úřady po podnikateli striktně vyžadovat, avšak v roce 2000 nebyla k dispozici veřejně přístupná evidence o úpadcích, tudíž toto ustanovení bylo v praxi často opomíjeno.

Jestliže zákonem č. 286/1995 Sb. došlo k větší liberalizaci podnikání z hlediska odborné způsobilosti u řemeslných živností, o několik let později zákon č. 356/1999 Sb. opětovně navrácí původní stav, tedy nutnost prokazovat praxi i v případě, kdy podnikatel řádně vystudoval příslušný obor.²⁹ Odborná způsobilost prokazuje nově praxí, jejíž délka je odstupňována podle získaného vzdělání. Zdůvodnění tohoto kroku nalezneme v důvodové zprávě k zákonu: „*uvedenými změnami se právní úprava přibližuje obsahu směrnice ES, v nichž se klade důraz zejména na odbornou praxi.*“³⁰

5.1.3 Zákon č. 167/2004 Sb.

Novela živnostenského zákona, která nabyla účinnosti dne 1. května 2004, byla přijata v souvislosti ve vstupem ČR do EU, z tohoto důvodu byla nazývána jako *euronovela*. Právní úprava musela být uvedena do souladu s předpisy ES, tedy cílem bylo narovnání podmínek pro subjekty ze států EU a české podnikatele. Současně zahraniční fyzické osoby nově rozděluje na občany EU a občany z tzv. třetích zemí, přičemž například na občana EU nebo právnickou osobu se sídlem v EU, se požadavek na provedení překladu listin do české jazyka tlumočnickem zapsaným do seznamu znalců a tlumočnicků a požadavek na ověření pravosti podpisu a otisku razítka se povinnost nevztahuje.

---

²⁸ § 8 odst. 4 zákona č. 356/1999 Sb.

²⁹ § 21 zákona č. 356/1999 Sb.

³⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 356/1999 Sb. dostupná

z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=263&ct1=0> ze dne 20.11.2018

Nově vedle dokladu, že fyzická osoba nemá vůči územním finančním orgánům státu daňové nedoplatky se všeobecné podmínky provozování živnosti doplňují o povinnost prokázat dokladem, že fyzická osoba, pokud na území ČR podniká nebo podnikala, nemá nedoplatky na platbách pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.³¹ Tato nová skutečnost znemožňovala osobám, které již v minulosti podnikaly, zakládat nové společnosti, jestliže u nich byly evidovány nedoplatky vůči správě sociálního zabezpečení.

Novelou se rozšiřují další možnosti prokázat odbornou způsobilost pro občana EU a občana ČR dle zákona o uznávání odborné kvalifikace.³² Uznávacím orgánem pro živnostenské podnikání je odbor živností Ministerstva průmyslu a obchodu ČR.

V § 28 živnostenského zákona je nově zaveden institut, kdy podnikatel má právo podat žádost, aby živnostenský úřad v pochybnostech rozhodl o rozsahu oprávnění.³³ V praxi toto ustanovení je zřídka využíváno, nicméně posiluje právní jistotu podnikatele v případě, kdy pochybuje či vede spor o rozsahu svého oprávnění. Živnostenský úřad rozhoduje dle názvu předmětu podnikání zapsaného do živnostenského rejstříku s ohledem na datum vzniku příslušného oprávnění a charakter vykonávané činnosti.

Živnostenský rejstřík se stává veřejným seznamem³⁴, tudíž je jeho veřejná část je volně přístupná v elektronické podobě umožňující dálkový přístup a jakýkoli subjekt do této evidence může nahlížet.

---

³¹ § 6 odst. 1 zákona č. 167/2004 Sb.

³² Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace)

³³ § 28 odst. 3 zákona č. 167/2004 Sb.

³⁴ § 60 zákona č. 167/2004 Sb.

Zmiňovaným předpisem je umožněno občanovi EU nebo právnické osobě se sídlem, ústřední správou nebo hlavním místem své podnikatelské činnosti, který na území členského státu EU má oprávnění k podnikání, může na území ČR v rámci svého oprávnění provozovat podnikatelskou činnost. Stejných výhod mohou požívat i státní příslušníci dalších smluvních států Dohody o EHP, občané Švýcarské konfederace a právnické osoby se sídlem na území těchto států.

5.1.4 Zákon č. 214/2006 Sb.

Novela živnostenského zákona, která nabyla účinnosti dne 1. srpna 2006, zavádí pro fyzické osoby novou všeobecnou podmínku provozování živnosti, což je prokázání skutečnosti, že fyzická osoba, pokud na území ČR podniká nebo podnikala, nemá nedoplatky na pojistném na veřejném zdravotním pojištění. Tato skutečnost se prokazuje formou čestného prohlášení. Vedle skutečnosti, že fyzická osoba nemá na svém osobním účtu evidovány daňové nedoplatky z podnikání a nemá nedoplatky na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, je tato změna dalším krokem sťažujícím zahájení podnikání. Fyzická osoba, která v minulosti podnikala, je nucena navštívit dvě instituce (finanční úřad, správu sociálního zabezpečení), vyžádat si potřebné doklady a nově vypsát čestné prohlášení. Pokud potvrzení nejsou doložena, ověří danou skutečnost živnostenský úřad u příslušného orgánu státní správy nebo v příslušném informačním systému veřejné správy. V praxi živnostenské úřady neměly nástroj, kterým by bylo možné stav nedoplatek ověřit elektronickou cestou. Jedinou možností bylo ověření písemnou formou mezi institucemi, což zvyšovalo náklady na straně úřadů.

Zákonem č. 214/2006 Sb. nově obecní živnostenské úřady v rámci projektu Zjednodušení administrativních postupů (ZAP) při zahájení a v průběhu podnikání plní funkci Centrálního registračního místa. Jedná se o zásadní krok ve snižování administrativní zátěže začínajících podnikatelů, kdy *„fyzická osoba může společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na příslušném živnostenském úřadu též podat přihlášku k daňové registraci nebo příslušné oznámení, oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti, podat přihlášku k důchodovému pojištění, podat přihlášku*

*k nemocenskému pojištění, oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení, podat oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění. Právnická osoba může společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na příslušném živnostenském úřadu též podat přihlášku k daňové registraci nebo příslušné oznámení, oznámit vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení.“*³⁵ Pro podnikatele se jedná o značné ušetření nákladů a času, neboť prvotní registraci při zahájení podnikání učiní na jednom místě. Současně je umožněno prostřednictvím Centrálního registračního místa i oznámit změny vůči správci daně, správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně, avšak pouze za předpokladu, že bude oznámena i změna vůči živnostenskému úřadu. Jestliže podnikatel hodlá využít této nabízené služby, je povinen učinit podání na předepsaném formuláři. V této souvislosti je novelizován i zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, v platném znění, ve kterém byly stanoveny nové kompetence Centrálních registračních míst právě obecním živnostenským úřadům.

Neméně důležitým snížením administrativy je umožnění živnostenskému úřadu vyžádat si výpis z Rejstříku trestů v elektronické podobě, pokud jej podnikatel nedoloží k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi. Jedná se o zásadní prvotní kroky, kterými byla úspěšně zahájena elektronizace veřejné správy při zahájení podnikání.

5.1.5 Zákon č. 130/2008 Sb.

Jedná se zřejmě o nejrozsáhlejší novelu živnostenského zákona, která nabyla účinnosti dne 1. července 2008. Nově byla definována bezúhonnost, kdy se vypouští nedbalostní trestné činy a bezúhonnost se vztahuje obecně na všechny druhy podnikání. Živnostenské listy a koncesní listiny jsou nahrazeny výpisem ze živnostenského rejstříku. Zatímco průkazy živnostenského oprávnění byli před novelou vždy výhradně pro jednu živnost, výpis ze živnostenského rejstříku obsahuje všechna podnikatelova oprávnění.

---

³⁵ § 45a zákona č. 214/2006 Sb.

Průkazy tak mají navenek větší vypovídající hodnotu o všech podnikatelských oprávněních.

Rozšiřuje se dále možnost vykonávat funkci odpovědného zástupce pro čtyři subjekty, přičemž dříve bylo možné pouze pro dva subjekty. Tato možnost je výhodná pro začínající podnikatele, kteří sami nesplňují odbornou způsobilost a pro ně se tak rozšiřuje výběr odpovědných zástupců splňujících kvalifikační předpoklady.

Dalším snížení administrativy může být považováno fakt, kdy nově není třeba oznamovat živnostenskému úřadu zahájení a ukončení činnosti provozované prostřednictvím mobilní provozovna a automatu.

Odbornou způsobilost lze u řemeslných živností prokázat výučním listem bez doložení praxe. Zákonodárce se tak opětovně vrací k právní úpravě, která umožňovala okamžitý vstup do podnikání absolventům škol, bez získání další praxe.³⁶

Dále se upravuje maximální doba přerušování provozování živnosti, která již není omezena na dobu 2 let, může být na libovolně dlouhou dobu, vždy však na dobu určitou. Podnikatel je tak opětovně ušetřen, pakliže nepodnikání, oznamovat každé 2 roky přerušování provozování živnosti.

Zvláště pro právnické osoby a dále pro fyzické osoby zapsané v obchodním rejstříku se značně ulehčuje v administrativě zrušením povinnosti oznamovat živnostenskému úřadu změny a doplnění, které byly již zapsané do obchodního rejstříku.

Další změna sice nemá vliv na rychlost zahájení podnikání, nicméně pro úplnost je dobré ji uvést – novelou byla zrušena povinnost doložit k žádosti o zrušení živnostenského

---

³⁶ Srovnej s ustanovením § 21, 22 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění zákona č. 356/1999 Sb.

oprávnění, tedy faktickému ukončení veškerého podnikání, souhlas správce daně. Živnostenský úřad je tak oprávněn zrušit povolení k podnikání okamžitě, bez dokladu z finančního úřadu.

Průlomovou změnou řešení snižování administrativní zátěže při zahájení podnikání je možnost učinit podání u kteréhokoliv obecního živnostenského úřadu, bez ohledu na místní příslušnost. Pokud však živnostenský úřad nemá k dispozici doklady z přechozích řízení, musí je podnikatel doložit. Výhodou pro podnikatele je možnost učinit jakékoli podání vůči živnostenskému úřadu u libovolného správního orgánu, např. v místě výkonu pracovního výkonu, v místě, kde se podnikatel dlouhodobě zdržuje, nebo si může vybrat úřad, který záležitost lépe vyřídí. Ve veřejné správě tak byl vytvořen jakýsi pomyslný konkurenční boj mezi jednotlivými živnostenskými úřady, kdy zaměstnanci jsou nově nuceni poskytovat kvalitní služby, v co nejkratších termínech vyřízení, aby podnikatel odcházel spokojen a uhradil správní poplatek právě tomuto úřadu. U některých úřadů je v rámci benchmarkingových hodnocení výkonnosti jednotlivých zaměstnanců nastavena motivace v podobě platového ohodnocení, která je závislé na počtu přijatých podání.

Podnikatelé mají novou možnost učinit podání prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy Czech Point. Výhodou je rozšířená síť těchto míst, které mimo jiné provozuje i Česká pošta, s.p., větší rozsah doby, kdy lze podání učinit. Podnikatel nemusí mít zřízen zaručený elektronický podpis, ověření identity podatele proveden pracovníkem kontaktního místa, který podání elektronicky podepíše a odešle na požadovaný živnostenský úřad. Nevýhodu lze spatřit ve skutečnosti, že je nutné pracovišti Czech Point uhradit poplatek za takové podání ve výši 50 Kč a současně takové pracoviště lze považovat pouze za podací místo bez jakékoli odborné poradenské podpory. V praxi se tento způsob podání využívá naprosto ojedinele.

Zásadním ulehčením zahájení podnikání a především ušetřením nákladů za platby správních poplatků lze vnímat zavedení jedné živnosti volné „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1-3 živnostenského zákona“. Před zmiňovanou novelou

živnostenského zákona musel podnikatel uhradit za vydání průkazu (živnostenského listu) pro každou živnost volnou správní poplatek ve výši 1000 Kč. S účinností novely č. 130/2008 Sb. tak ohlašuje pouze jednu živnost volnou, v rámci které může automaticky provozovat až 80 oborů činností živnosti volné, tj. činnosti, pro které není třeba z hlediska zákona prokazovat odbornou způsobilost. Podnikatel, který je ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona oprávněn k provozování živnosti, která je podle tohoto zákona živností ohlašovací volnou, je ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona oprávněn k provozování živnosti ohlašovací volné v plném rozsahu.

V souvislosti s novelou živnostenského zákona došlo také k zásadní změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů:

Tabulka 1 - Srovnání výše správních poplatků před a po novele č. 130/2008 Sb.

Úkon	Poplatek od 1.7.2008	Poplatek do 30.6.2008
Ohlášení živnosti při vstupu do živnostenského podnikání	1000 Kč (za ohlášení i více živností, tzn. za jedno podání)	1000 Kč za ohlášení jedné živnosti
Další ohlášení živnosti	500 Kč (za ohlášení i více živností, tzn. za jedno podání)	1000 Kč za ohlášení jedné živnosti
Přijetí žádosti o koncesi při vstupu do živnostenského podnikání	1000 Kč (i za více žádostí o koncesi, tzn. za jedno podání)	2000 Kč za vydání jednoho rozhodnutí, včetně koncesní listiny
Přijetí další žádosti o koncesi	500 Kč	2000 Kč za jedno vydání rozhodnutí, včetně koncesní listiny
Změna rozhodnutí o udělení koncese	500 Kč	1000 Kč

Vydání rozhodnutí o schválení odpovědného zástupce pro koncesovanou živnost	500 Kč	500 Kč
Vydání výpisu z živnostenského rejstříku po provedení oznámené změny	100 Kč (bez ohledu na počet živností)	Změna na jednom živnostenském listě nebo koncesní listině 100 Kč nebo 500 Kč dle druhu změny
Vydání úplného nebo částečného výpisu z živnostenského rejstříku na žádost za každou i započatou stránku	20 Kč	15 Kč
Přijetí podání kontaktním místem veřejné správy podle § 72 ŽZ	50 Kč	zákon neumožňoval

Zdroj: zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění účinném do 30.6.2008 a ve znění účinném od 1.7.2008, <https://www.hradeckralove.org/pravni-predpisy-2008/d-55435/p1=17041>,
a vlastní zpracování.

Z uvedeného srovnání je patrné, že u většiny správních poplatků vyměřených živnostenskými úřady, došlo ke snížení či zachování výše poplatku. Jedinou výjimkou je nepatrné zvýšení poplatku za vydání výpisu ze živnostenského rejstříku na žádost podnikatele. Tímto došlo k dosti zásadní změně nákladů spojených se zahájením podnikatelské činnosti.

5.1.6 Zákon č. 155/2010 Sb.

Novelou živnostenského zákona, účinnou od 1. srpna 2010, se upravuje všeobecná podmínka provozování živnosti, tj. bezúhonnost. „*Za bezúhonnou se pro účely tohoto*

*zákonu nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.*³⁷ Živnostenské úřady tak nově při posuzování bezúhonnosti podnikatele nebo odpovědného zástupce nezkoumají dobu trestu, ale pouze skutkovou podstatu trestného činu, tedy zda byl spáchán úmyslně a současně v souvislosti s podnikáním nebo ohlašovaných či žádaným předmětem činnosti.

Novelou zákona nemá podnikatel povinnost oznámit živnostenskému úřadu přerušeni provozování živnosti, nově se jedná o dobrovolný úkon podnikatele.³⁸ V době přerušeni provozování živnosti je podnikatel zbaven některých povinností, které jsou taxativně vyjmenovány živnostenském zákoně.

Jestliže je právnická osoba již zapsána do obchodního rejstříku, pak při ohlášení živnosti nebo podání žádosti o koncesi nedokládá výpis z obchodního rejstříku.³⁹ Podnikatel tak ušetří čas i náklady, které musel vynaložit při pořízení aktuálního výpisu z veřejného rejstříku.

V souvislosti s přijetím uvedeného zákona podnikatel nově nemá povinnost oznamovat změny a předkládat o nich doklady, pokud jde o změny a doplnění již zapsané v základních registrech, v obchodním rejstříku a v informačním systému cizinců, pokud je podnikatel cizincem.⁴⁰ Nově tak není stanovena povinnost oznamovat např. změnu

---

³⁷ § 6 odst. 2 zákona č. 155/2010 Sb., kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů

³⁸ § 31 zákona č. 155/2010 Sb., kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů

³⁹ § 46 zákona č. 155/2010 Sb., kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů

⁴⁰ § 49, § 56 zákona č. 155/2010 Sb., kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů

trvalého pobytu, příjmení, neboť tyto údaje jsou zapsány předem v základním Registru osob nebo změnu obchodní firmy, statutárního orgánu a adresy sídla, jestliže byly provedeny v obchodním rejstříku. Jedná se o další krok elektronizace veřejné správy, kdy došlo k přenesení povinností podnikatele na orgány státní správy, které si již jednou zapsané údaje v informačních systémech automaticky zjistí či ověří sami.

5.1.7 Zákon č. 420/2011 Sb.

Dnem 1. ledna 2012 se zavádí trestní odpovědnost právnických osob. Právnická osoba prokazuje výpisem z evidence trestů, že u ní není překážka provozování živnosti.⁴¹

5.1.8 Zákon č. 169/2012 Sb.

Jedná se o zásadní novelu živnostenského zákona, která nabyla účinnosti dne 30. června 2012. Zákonem bylo podnikatelům stanovena povinnost prokázat právní vztah k adrese místa podnikání i v době přerušování provozování živnosti a v případě neprokázání hrozí zrušení živnostenského oprávnění.⁴² Na druhou stranu je zavedena možnost pro podnikatele - fyzickou osobu, aby kdykoliv sdělil živnostenskému úřadu, že adresa jeho místa podnikání bude do budoucna totožná s adresou jeho bydliště.⁴³ V praxi se tak v budoucích letech tato možnost velmi osvědčila – fyzická osoba, která změnila trvalý

---

⁴¹ § 8 odst. 5 zákona 420/2011 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

⁴² § 31 odst. 2 a následně § 58 odst. 1 písm. d) zákona č. 169/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů a další související zákony

⁴³ § 45 odst. 2 písm. j) zákona č. 169/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů a další související zákony

pobyt, nemusela oznamovat změnu adresy místa podnikání, neboť živnostenský úřad ji provedl automaticky současně i se změnou bydliště, které zjistil ze základního registru.

Dále byla zákonem zavedena možnost prostřednictvím Centrálního registračního místa zřízeného na živnostenském úřadě oznámit nové skutečnosti a změny pro ostatní orgány státní správy, aniž by se změna týkala činnosti živnostenského úřadu.⁴⁴ Dříve mohl podnikatel provést oznámení pro jiné instituce pouze v případě, kdy oznamoval také skutečnost vůči živnostenskému úřadu.

5.1.9 Zákon č. 303/2013 Sb.

V souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva dnem 1. ledna 2014 nabyl účinnosti zákon, který zavádí jako všeobecné podmínky provozování živnosti fyzickými osobami plnou svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti, a bezúhonnost.⁴⁵ Podle původní právní úpravy bylo všeobecnými podmínkami dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost. Nově přivolením soudu tedy může podnikat i nezletilá osoba. V praxi je tento institut využíván ojediněle, převážně v oblasti vývoje a poskytování software a tvorby webových stránek.

Pro osoby z třetích zemí, které nejsou občany ČR a jiného členského státu EU a mají udělen trvalý pobyt na území ČR, prokazují bezúhonnost stejně jako občané ČR.⁴⁶ Podle původní právní úpravy prokazovali bezúhonnost i výpisem z evidence trestů, jehož je

---

⁴⁴ § 45a odst. 5 zákona č. 169/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů a další související zákony

⁴⁵ § 6 odst. 1 zákona č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva

⁴⁶ § 6 odst. 3 zákona č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva

fyzická osoba občanem. Nově postačí výpis z Rejstříku trestů ČR. Usnadňuje se tak podnikání i cizím státním příslušníkům, kteří pokud měli trvalý pobyt na území ČR, pak nesmyslně při zřizování další živnosti mnohdy museli vycestovat mimo území ČR a zařizovat si doklad o bezúhonnosti ve své zemi, přičemž takové vycestování bylo spojeno s vysokými náklady.

5.1.10 Zákon č. 140/2014 Sb.

Ode dne 1. ledna 2015, kdy nabyl účinnosti výše uvedený zákon, se zásadním způsobem využila propojenost evidencí všech živnostenských úřadů, zavedením tzv. „trvale platných dokumentů“, což znamená, že z listinných dokladů, které podnikatel předloží při ohlášení živnosti, žádosti o koncesi nebo při oznámení změny, živnostenský úřad vytvoří elektronické kopie, které uloží do živnostenského rejstříku, aby byly k dispozici všem živnostenským úřadům v budoucích řízeních.⁴⁷ Podnikatel tak není povinen tyto doklady při následných jednáních znovu předkládat, pokud skutečnosti, které tyto doklady osvědčují, zůstaly beze změny.⁴⁸ Zákon jasně definuje, co je trvale platným dokumentem, tj. které konkrétní listiny budou uloženy v elektronické podobě v živnostenském rejstříku: výpisy z evidence trestů, doklady o odborné způsobilosti podnikatele a odpovědného zástupce (doklady o prokázání praxe v oboru, doklady o vzdělání, ad.), doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor, kde je umístěno sídlo nebo organizační složka závodu zahraniční osoby.

---

⁴⁷ § 46 odst. 7 zákona č. 140/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ § 46 odst. 6 zákona č. 140/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

5.1.11 Zákon č. 289/2017 Sb.

Novelou živnostenského zákona, která nabyla účinnosti dne 30. září 2017, byla zavedena možnost zápisu adresy pro doručování všemi živnostenskými úřady, čímž se zlepšila úspěšnost doručování osobám, které nemají zřízenou datovou schránku.⁴⁹ Současně se mírně snížila administrativa u nově založené právnické osoby, u které se v ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi neuvádí členové statutárního orgánu, ty se zapisují do živnostenského rejstříku až po zápisu do veřejného rejstříku.⁵⁰

Složitá daňová administrativa byla důvodem, proč podnikatelé nově nemohou prostřednictvím Centrálního registračního místa, zřízeného u obecního živnostenského úřadu, podat přihlášku k dani z přidané hodnoty.⁵¹ Noví podnikatelé se musí přihlásit přímo u finanční správy. Tato změna zákona je tak pomyslným krokem zpět v boji s administrativní zátěží nových podnikatelů.

Zajímavou alternativou je možnost zaslání prohlášení odpovědného zástupce z datové schránky této osoby nebo připojení zaručeného elektronického podpisu.⁵² Jinak je živnostenským zákonem vyžadován úředně ověřený podpis v případě, pokud prohlášení není podepsáno před pracovníkem živnostenského úřadu. V praxi většina odpovědných zástupců volí možnost osobní návštěvy úřady, popř. je jejich podpis ověřen matričním úřadem nebo notářem.

---

⁴⁹ § 45 odst. 2 písm. k) a § 45 odst. 3 písm. h) zákona č. 289/2017 Sb., kterým se mění živnostenský zákon a zákon o správních poplatcích

⁵⁰ § 45 odst. 3 zákona č. 289/2017 Sb., kterým se mění živnostenský zákon a zákon o správních poplatcích

⁵¹ § 45b zákona č. 289/2017 Sb., kterým se mění živnostenský zákon a zákon o správních poplatcích

⁵² § 46 odst. 1 písm. g) zákona č. 289/2017 Sb., kterým se mění živnostenský zákon a zákon o správních poplatcích

Živnostenské úřady mohou vydávat hromadné sestavy podnikatelů dle své územní působnosti.⁵³ Dříve takové seznamy generoval Český statistický úřad, nicméně ten nebyl editorem výstupních dat, proto byla tato funkce přenesena právě na živnostenské úřady. Vzhledem ke skutečnosti, že se poskytují pouze základní identifikační údaje o podnikatelích, které jsou běžně veřejné, a zákonem není umožněno generovat kontaktní údaje podnikatelských subjektů, které by byly pro žadatele zajímavé, jako je např. adresa bydliště fyzické osoby, telefonní číslo nebo e-mail, v praxi se možnost generování hromadných výstupů běžně nevyužívá.

5.2. Další zásadní předpisy ovlivňující administrativní zátěž podnikatelů

V souvislosti se živnostenským podnikáním je nutné zmínit i některé předpisy, které přímo novelizovaly živnostenský zákon, ale zásadně ovlivnily administrativní zátěž při zahájení podnikání.

5.2.1 Zákon č. 320/2002 Sb. o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů

S účinností od 1. ledna 2003 byl novelizován zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů, kterým mimo jiné zanikly okresní úřady a jejich kompetence byly přeneseny na obce s rozšířenou působností.⁵⁴ Jednalo se o druhou fázi reformy územní správy, v rámci které výkon státní správy na úseku živnostenského podnikání v prvním stupni nově vykonávaly obecní živnostenské úřady, které vznikly právě na obci s rozšířenou působností a krajské živnostenské úřady, jakožto

---

⁵³ § 60 odst. 6 zákona č. 289/2017 Sb., kterým se mění živnostenský zákon a zákon o správních poplatcích

⁵⁴ § 1 zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů

orgány nadřízené, rozhodující o opravných prostředcích proti rozhodnutí vydaným obecními živnostenskými úřady.

Před novelou zákona o živnostenských úřadech existovaly okresní živnostenské úřady a obecní živnostenské úřady, přičemž oba orgány rozhodovaly v prvním stupni. Okresní živnostenské úřady registrovaly živnosti řemeslné, vázané a koncesované, obecní živnostenského úřady spravovaly záležitosti živnosti volných. Jestliže podnikatel hodlal ohlásit či požádat o více druhů živností, zpravidla musel navštívit oba živnostenské úřady a každému správnímu orgánu předložit originální listiny. Administrativní a časové zatížení podnikatele bylo neúměrně velké, proto uvedená reforma územní správy sjednotila prvoinstanční výkon státní správy do jednoho místa – tedy pouze na obecní živnostenské úřady, které vznikly jako odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.

5.2.2 Zákon č. 222/2008 Sb. o volném pohybu služeb

Přijetím tohoto zákona se nově upravuje poskytování služeb, práva a povinnosti subjektů, které tyto služby poskytují, vznik práva pro tuto činnost, zřízení Jednotných kontaktních míst v jednotlivých zemích a dozor nad poskytovateli služeb v rámci vnitřního trhu EU. Jednotná kontaktní místa jsou zaměřena na pomoc podnikatelům a spotřebitelům v oblasti poskytování služeb. Tato pracoviště jsou součástí celoevropské sítě, v České republice byla zřízena na obecních živnostenských úřadech v sídlech krajů. Jednotné kontaktní místo přijímá a předává příslušným správním orgánům oznámení a hlášení učiněná na základě jiného právního předpisu od osob podnikajících na základě oprávnění podle jiného právního předpisu a dále poskytuje poradenství a zjišťuje pro podnikatele podmínky pro poskytování služeb v jednotlivých členských zemích EU.

5.2.3 Vyhláška 414/2011 Sb. o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku

Ministerstvo spravedlnosti vydalo vyhlášku, v souladu se zmocněním v § 32 odst. 4 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, ve které nově byly stanoveny náležitosti formulářů na podávání návrhů do obchodního rejstříku a dále

byly specifikovány doklady, kterými se skutečnosti prokazují. Právnických a fyzickým osobám zapisujících se do obchodního rejstříku tak bylo zjednodušeno podávání návrhů, aby obsahovaly všechny právní skutečnosti a byly doloženy patřičnými doklady.

6 Vlastní praktická část

Vlastní praktická část byla zaměřena na získání relevantních informací formou řízeného strukturovaného rozhovoru s pracovníkem živnostenského úřadu, dále řízený rozhovor se zástupcem podnikatelského subjektu, jehož hlavní činnosti je zakládání právnických osob na klíč. Současně byl proveden kvantitativní a kvalitativní výzkum formou dotazníkového šetření a vyhodnocen pomocí tabulek a grafů.

6.1 Řízený strukturovaný rozhovor s pracovníkem oddělení krajský živnostenský úřad, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Pro získání důležitých informací, týkajících se administrativní zátěže podnikatelů při zakládání a provozování podniku v režimu živnostenského zákona, byl v listopadu 2018 uskutečněn řízený rozhovor s dlouholetým pracovníkem oddělení krajský živnostenský úřad, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje. Po představení tazatele byl respondentovi vysvětlen cíl výzkumu, zda dotazovaný má nějaké otázky a současně byl požádán o souhlas uvést jeho jméno v diplomové práci.

Po úvodu byl dotazovaný vyzván, aby se představil a uvedl, jak dlouho pracuje na živnostenském úřadě. Respondent působí v oblasti živnostenského podnikání již od roku 1991, kdy pracoval na okresním živnostenském úřadě a vykonával činnost na všech odděleních, spadajících pod tento referát. Ke dni 1. lednu 2003 byl v rámci reformy státní správy, jakožto vedoucí správního oddělení, delimitován na Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor krajský živnostenský úřad. V současné době působí jako metodik vůči obecním živnostenským úřadům a vede odvolací řízení v druhém stupni, týkající se registračních záležitostí.

Dále byla jmenovaná osoba dotázána, zda se domnívá, že novely živnostenského zákona přispívají ke snížení administrativní zátěže podnikatelů. K tomuto tématu dotazovaný uvedl, že od situace v 90. letech, kdy některé novely živnostenského zákona

podmínky odborné způsobilosti zpřísnily, později byl přístup v posuzování podmínek opět benevolentnější, a následně byla odborná způsobilost opětovně zpřísněna, se podmínky pro provozování živnosti za posledních 10-15 let, alespoň co se administrativy vůči živnostenským úřadům týká, zlepšily. K tomuto stavu přispěla především elektronizace veřejné správy, propojování jejich rejstříků, kdy si jednotlivé úřady potřebné informace a údaje obstarávají samy, bez aktivní účasti podnikatele.

Na otázku, která novela právního předpisu měla nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při samotném zahájení podnikání, jmenovaný ocenil především možnost, že formuláře na živnostenských úřadech vyplňují s klienty pracovníci úřadu, a to elektronicky. Při tomto způsobu si může pracovník ŽÚ stáhnout data a osobní údaje klienta z evidence obyvatel a nahrát je přímo do formuláře. Tím se eliminuje chybovost v adresách, ale i písařské chyby v datech. Elektronické vyplňování formulářů je tak spíše technické ulehčení pro podnikatele při vstupu do podnikání. Asi nejvýznamnějšími novelami se jeví zákony č. 286/1995 Sb. a 356/1999 Sb., kterými byly některé živnosti přeřazeny z regulovaných činností do volných, a tím podnikatelé nemuseli u mnoha živností prokazovat odbornou způsobilost. Z těch novějších novel pak zákon č. 130/2008 Sb., kterým bylo umožněno ŽÚ obstarávat si při ohlášení živnosti, resp. žádosti o koncesi, výpis z Rejstříku trestů ČR elektronickou cestou, případně zákon č. 140/2014 Sb., který ŽÚ umožnil vytvářet elektronické kopie dokladů (např. listin prokazujících odbornou způsobilost) a jejich ukládání do živnostenského rejstříku, a tedy jejich opakované využití při kontaktu podnikatele s jakýmkoliv ŽÚ v rámci celé ČR.

Dále byl pracovník ŽÚ požádán, aby specifikoval novelu právního předpisu, která měla nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při samotném průběhu podnikání. Dle jeho názoru výraznou úlevu podnikatelům přinesl zákon č. 155/2010 Sb., který omezil povinnosti podnikatele oznamovat změny údajů, pokud již byly provedeny v základních registrech, v informačním systému evidence obyvatel nebo v informačním systému.

Na otázku, zda se v posledních letech snížila administrativní zátěž také v činnostech zaměstnanců živnostenských úřadů, Ing. Zadrobílek odpověděl, že toto se jeví jako

diskutabilní, právě s ohledem na propojování a elektronizaci veřejné správy. Úředníci musí zpracovávat avíza z veřejných rejstříků, změny některých registračních údajů zjistí takřka okamžitě, což s sebou přináší nárůst administrativy v podobě zasílání výzev podnikatelům nebo nutnosti vedení řízení z moci úřední. Na druhou stranu respondent dodává, že veřejná správa je službou pro veřejnost a je jistě dobře, když maximum věcí jde vyřešit bez nutné přítomnosti podnikatele na úřadě.

Na způsob poskytování informací podnikatelům se pracovník ŽÚ vyjádřil, že dnes je již běžným standardem zveřejňování informací, novinek nebo i důležitých lhůt na webových stránkách úřadu. Tímto způsobem informuje veřejnost KŽÚ i ObŽÚ v kraji. V některých menších obcích využívají pracovníci ŽÚ i tištěné zpravodaje svých radnic.

Dále bylo prověřeno, zda zaměstnanci aktivně nabízejí služby Centrálního registračního místa. Jako metodik potvrzuje, že pracovníci ObŽÚ v Královéhradeckém kraji podnikatelům služby CRM sami aktivně nabízejí. Rozsah je daný živnostenským zákonem a důležitým faktorem je také zkušenost a komplexní znalost pracovníků, díky které mnohdy podnikatelům dokáží poradit i nad rámec služeb poskytovaných CRM.

Při zjišťování nejčastější formy komunikace podnikatelů se živnostenským úřadem je uváděn převažující osobní kontakt přímo na úřadě. Je to dáno historicky, pokud si klient není jistý např. při vyplňování formuláře, logicky zvolí osobní návštěvu ŽÚ. Podání pomocí e-mailové pošty se zaručeným podpisem a konvertovanými doklady má svá úskalí, mnohdy taková podání musí být dodatečně doplněna o některé náležitosti, či chybí doklad o uhrazení správního poplatku, apod. V poslední době určitě přibyla podání učiněná prostřednictvím datových schránek. K tomu ostatně bylo IS DS zavedeno. Prostřednictvím datových schránek běžně komunikují notáři či advokáti.

Na dotaz, zda existují statistické výstupy o počtech podání na jednotlivých úřadech, respondent odpověděl, že výhodou elektronizace různých informačních systémů je skutečnost, že každý ObŽÚ si může průběžně zpracovávat statistiky své činnosti, a to z různých pohledů: počet aktuálních podnikatelů, provozoven, kolik a v jaké výši udělil

pokut, případně jiných sankcí, vedoucí ObŽÚ si může nechat zpracovat sestavu činností podle jednotlivých referentů. Samozřejmě KŽÚ si z důvodu metodického dohledu a kontrolní činnosti výkonu přenesené působnosti nechává vygenerovat stejné sestavy ohledně činnosti jednotlivých ObŽÚ v rámci kraje. Informační systémy propojující všechny ŽÚ mají navíc tu výhodu, že při konzultaci mezi ObŽÚ a KŽÚ lze nahlížet na jednotlivé vydané písemnosti. Podrobnou statistiku pak na svém webu publikuje MPO ČR, které vykonává činnost Živnostenského úřadu ČR.

Cestou ke snižování administrativy při vstupu do podnikání je určitě sdílení důležitých dokumentů různými úřady, což naráží na ochranu osobních údajů, soukromí a obavu z případné snahy státu o shromažďování velké množství dat o svých občanech. Při vlastním podnikání se jeví jako rozumná snaha omezit počet kontrol podnikatelů, zejména těch drobných. Z tohoto pohledu je jistě správná snaha vytvoření jednotného systému kontrol, který by sloužil ke sdílení dokumentů podléhajících kontrole, protokolů z kontrol a plánů kontrol jednotlivých dozorových orgánů.

Z hlediska snížení administrativy při zahájení a v průběhu podnikání spatřuje respondent největší přínos v elektronické komunikaci. Je proto třeba tuto oblast dále rozvíjet a popularizovat, vysvětlit veřejnosti její přednosti, umožnit občanům jednodušší autorizaci zasílaných formulářů či dokladů.

V závěru rozhovoru bylo respondentovi poděkováno za poskytnutí cenných odpovědí a čas strávený rozhovorem.

6.2 Řízený rozhovor se zástupcem z podnikatelské sféry

Aby byly zjištěny relevantní informace z prostředí podnikatelské sféry, byl uskutečněn strukturovaný rozhovor se zástupcem právnické osoby, která pro své klienty zakládá na klíč společnosti s ručením omezeným. Na začátku rozhovoru se tazatel

představil a vysvětlil zaměření a cíle diplomové práce. Současně byl vyžádán souhlas s uvedením jména respondenta.

V dalším kroku se dotazovaná osoba představila. Od roku 2014 pracuje ve společnosti, která se zabývá zakládáním právnických osob na klíč. Působí ve funkci administrativní asistentka, přičemž její hlavní pracovní náplní je především vyřizování administrativy spojené se založením společnosti s ručením omezeným, tedy spolupráce s notářem, získání živnostenského oprávnění a následný zápis subjektu do obchodního rejstříku.

Na otázku, zda vnímá snižování administrativní zátěže podnikatelů, odpověděla, že částečně se administrativa snížila, významným krokem je především elektronizace veřejné správy, tedy přenesení určitých povinností z podnikatele na úřady, přičemž si instituce mezi sebou předávají potřebné informace. Při zápisu obchodní společnosti jsou data ze živnostenského úřadu propojena tzv. ID RZP a tím je ulehčen zápis do obchodního rejstříku, který se provádí prostřednictvím smluvního notáře. Následně pak obchodní rejstřík informuje notáře o zápisu právnické osoby do veřejného rejstříku a to formou usnesení v elektronické podobě.

Na dotaz jaká novela právního předpisu měla nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při zahájení podnikání, tedy pro úplně začínajícího podnikatele respondentka odpověděla spíše subjektivně, ve vztahu k činnosti svého zaměstnavatele, tedy, že pro činnost jejich společnosti byla významná hlavně změna právních předpisů, která zrušila místní příslušnost k živnostenskému úřadu. Vzhledem k tomu, že zakládají společnosti na klíč, přičemž sídla právnických osob jsou v různých městech (Praha, Brno, Ostrava, Hradec Králové, ad.), mohou však činit podání na kterémkoli obecním živnostenském úřadě, bez ohledu na adresu sídla, čímž ušetří velké náklady spojené s cestováním a vše vyřídí na jednom místě. Dále pro představu, že např. u Živnostenského úřadu Magistrátu města Hradec Králové v loňském roce založili okolo 750 nových společností.

Diskutované zrušení místní příslušnosti je významným ulehčením i pro již podnikající osoby. Navíc si podnikatel může vybrat úřad i podle chování úředníků a rychlosti jejich práce. Své tvrzení pak doložila příkladem: v Hradci Králové založení společnosti lze vyřídit do druhého dne, zatímco v Praze úředníci dodržují maximální zákonnou lhůtu, výpis ze živnostenském rejstříku obdrží až za několik dnů.

K problematice, zda se v posledních letech snížila administrativa také v činnostech zaměstnanců živnostenských úřadů, se respondentka vyjádřila, že jednou předložený doklad o odborné způsobilosti se skenuje do živnostenského rejstříku a jestliže osoba zakládá novou společnost nebo chce plnit funkci odpovědného zástupce pro další subjekt, pak tento doklad lze opětovně využít při novém podání. Dříve musely úřednice příslušný doklad vyhledat ve spisovně, nyní mají vše k dispozici v systému a při podání jsou schopny potřebné doklady okamžitě vygenerovat v elektronické podobě v podstatně kratší době.

Dotazovaná získává informace o změnách právních předpisů především od pracovníků živnostenského úřadu, neboť tuto instituci navštěvuje v průměru dvakrát týdně. Využívá také informace, které jsou zveřejněny na webových stránkách úřadu. Dalším informačním zdrojem jsou pak sdělovací prostředky, přičemž tyto informace nejsou mnohdy relevantní.

Respondentka má povědomí o existenci Centrálního registračního místa, které je zřízeno u živnostenských úřadů, jehož cílem je ušetřit podnikateli čas při zahájení činnosti. U právnických osob tyto služby nejsou plně využity, projekt je spíše koncipován pro osoby fyzické. Ale při jednáních je možnost registrace na jednom místě podnikatelům aktivně nabízena. Provedení registrace vůči správci daně, správě sociálního zabezpečení a přihlášení u zdravotní pojišťovny je umožněno na jednom úřadě.

Na otázku nejčastější formy komunikace se živnostenským úřadem bylo odpovězeno, že preferují osobní jednání. Pokud však je nutné zjistit jakékoli nové informace, popřípadě si ověřit konkrétní odbornou způsobilost k příslušnému živnostenskému oprávnění, pak je využita e-mailová a telefonická komunikace.

V rozhovoru dále respondent popsal proces založení společnosti na klíč. Na webových stránkách společnosti má zákazník možnost provést výběr dle svých požadavků, tedy dle obchodní firmy, výše základního kapitálu, vždy je jmenován jeden jednatel a společnost má čistou účetní historii. Změna funkce jednatele na novou osobu je v obchodním rejstříku provedena do 8 dnů, včetně zpracování všech potřebných listin. Tedy zákazník se stává jednatelem nové společnosti během 8 dnů. Tato doba však může být expresně zkrácena až na 24 hodin, přičemž návrh do obchodního rejstříku je proveden na zakázku přímo notářem.

Když si zákazník není schopen vybrat z již založených společností, pak podrobně specifikuje své požadavky, notář poté prověří možnost nové obchodní firmy, následně zpracuje notářský zápis o založení právnické osoby, přičemž prvním jednatelem v historii je zákazník, který obdrží bankovní účet, na který složí základní kapitál společnosti a notář provede zápis společnosti do obchodního rejstříku. Návštěva obchodního soudu tak není nutná.

Dále byly diskutovány náklady za založení právnické osoby. V nedávné době se snížily správní poplatky u notářů, což se projevilo i na cenách pro konečné zákazníky. Ceník má firma zveřejněn na webových stránkách, založení nové právnické osoby se složeným základním kapitálem 1000 Kč lze pořídit za cenu 9 900 Kč.

Podnikatelům dále společnost nabízí zřízení virtuálního sídla, zřízení datové schránky, lze nabídnout služby virtuálních recepčních, které v případě potřeby vyřizují telefonické hovory, firma dále zajistí přeposílání korespondence do zahraničí, neprovádí však zpracování účetnictví a vedení daňové evidence.

V závěru byla respondentka požádána o návrh zlepšení stávajícího stavu, kdy se vyjádřila, jak lze snížit administrativu při zahájení podnikání. Jednou z podmínek pro získání některých živnostenských oprávnění je odborná způsobilost. Ta je prokazována vedle dokladu o vzdělání také listinou o vykonané délce praxe v oboru. Již podnikající

osoby, které nejsou schopny skutečnost prokázat existencí pracovněprávního vztahu, mohou požadovanou praxi prokázat opisem daňového přiznání, z kterého je patrná převažující činnost. Mnohdy je tak podnikatel administrativně zatěžován tím, že si musí u správce daně tyto listiny vyžádat. V době elektronizace veřejné správy by bylo ideální, kdyby fungovala elektronická komunikace mezi živnostenským úřadem a správcem daně, aby finanční úřad ze systému automaticky potvrdil živnostenskému úřadu potřebné informace z daňového přiznání, tedy bez nutnosti návštěvy podnikatele. Tato možnost snížení administrativy naráží na zákonnou mlčenlivost zaměstnanců finančních úřadů. Návrh je jednoznačně ve prospěch podnikatele, v dnešní době takto již funguje například elektronická komunikace mezi Rejstříku trestů ČR a živnostenským úřady, přičemž bezúhonnost člověka je citlivým údajem.

Velký ulehčení zahájení podnikání je pak možnost ohlášení živnosti volně elektronickou formou, prostřednictvím datové schránky podnikatele.

Dotazovaná dále navrhovala sloučení institucí, např. živnostenského úřadu a obchodního rejstříku, neboť tyto instituce evidují některé údaje duplicitně. Dalším podnětným návrhem pak je zrušení místní příslušnosti u správy sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny, aby byly jednotlivé pobočky propojené a byla možnost vše vyřídit v libovolném městě, tedy způsobem stejným, jak fungují živnostenské úřady.

Tazatel poděkoval respondentovi za poskytnutí cenných odpovědí, za čas strávený rozhovorem a především za podnětné návrhy.

6.3 Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření

V této části diplomové práce jsou vyhodnocena primární data kvantitativního a kvalitativního výzkumu, který byl proveden formou dotazníkového šetření a vyhodnocen pomocí tabulek a grafů.

Výběr byl zacílen na aktivní, tedy podnikající subjekty v rámci Královéhradeckého kraje, přičemž distribuci prováděli v období od 1.9.2019 do 31.12.2019 jednotliví zaměstnanci obecních živnostenských úřadů a krajského živnostenského úřadu Královéhradeckého kraje. Současně byly e-mailem osloveny fyzické a právnické osoby o vyplnění dotazníku. Bylo kontaktováno celkem 150 podnikatelských subjektů, provozujících činnost dle živnostenského zákona, bez předchozí znalosti jejich právní formy. V dotazníkovém formuláři byl uveden cíl šetření, dále 12 otázek, z nichž je 9 uzavřených, 2 polouzavřené a 1 baterie otázek s hodnotící škálou. Dotazník byl pro podnikatele koncipován za účelem průzkumu, jaký způsobem podnikatelé zjišťují změny právních předpisů, prostřednictvím kterých kroků, obsažených v novelách živnostenského zákona, bylo dosaženo největšího snížení administrativy. Dále bylo zjišťováno, zda podnikatelé upřednostňují osobní jednání na úřadech či volí jinou formu komunikace se správními orgány, znalost existence kontaktních míst CRM a Czech POINT.

Z celkově oslovených 150 podnikatelů, reálně dotazníkové šetření bylo provedeno u 112 subjektů, tedy návratnost dotazníku je 74,6 %. Z tohoto hlediska lze šetření považovat za úspěšné, důvodem pro velkou návratnost dotazníku byla právě cílená osobní distribuce v sídlech živnostenských úřadů, kdy respondenti byli ochotni odpovídat na dané dotazy.

Otázka č. 1: Forma Vašeho podnikání je:

Tabulka 2 - Počet respondentů FO, PO, FO + PO

Odpověď	Počet respondentů	Procentuální podíl
Fyzická osoba	79	71%
Právnická osoba	25	22%
Fyzická a současně právnická osoba	8	7%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Tato otázka byla respondentům položena, aby bylo zřejmé, zda podnikají jako fyzické osoby, jako právnické osoby nebo aktuálně provozují činnost jako fyzická a současně právnická osoba. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 112 subjektů, z nichž 79 (71%) podniká jako fyzická osoba, 25 (22%) jako právnická osoba, 8 (7%) dotazovaných odpovědělo, že provozují činnost jako fyzická i právnická osoba.

Dané šetření potvrzuje reálný trend, že podnikatelé volí pro svoji činnost převážně formu fyzické osoby před právnickou.

Otázka č. 2: Jak dlouho provozujete podnikatelskou činnost?

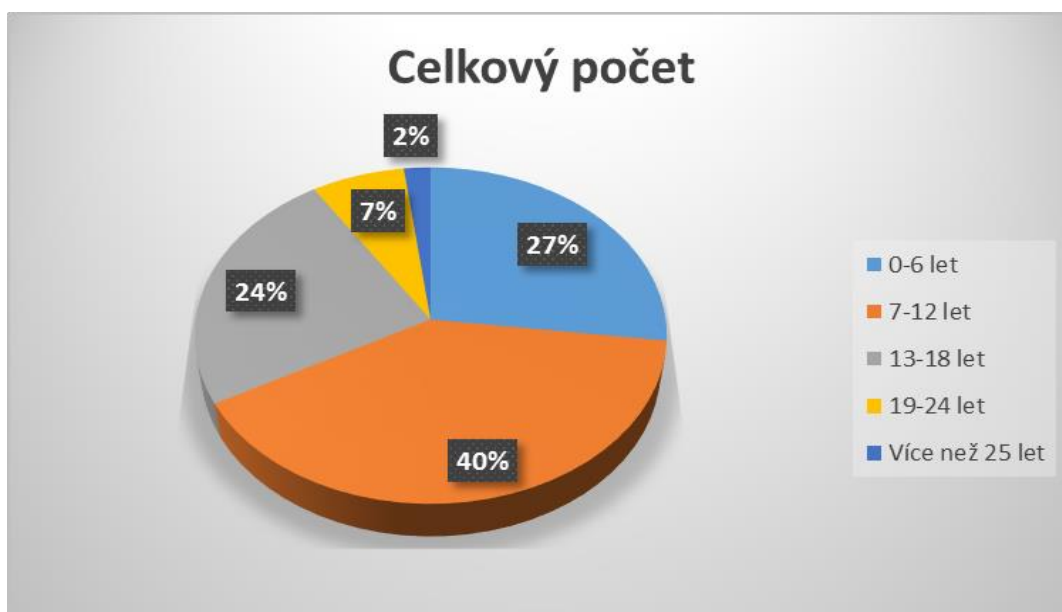
Tabulka 3 - Počet let provozování podnikatelské činnosti

Odpověď	Celkový počet		FO		PO		FO + PO	
0-6 let	30	27%	26	33%	4	16%	0	0%
7-12 let	45	40%	32	41%	9	36%	4	50%
13-18 let	27	24%	15	19%	10	40%	2	25%
19-24 let	8	7%	4	5%	2	8%	2	25%
Více než 25 let	2	2%	2	2%	0	0%	0	0%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Graf 1 - Počet let provozování podnikatelské činnosti – celkem

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Nejvíce respondentů podniká 7- 12 let a to celkem 40%, naopak nejméně podnikatelů provozuje aktivně činnost déle jak 25 let, a to pouze 2% dotázaných. Ze zkoumaného vzorku nejvíce fyzických osob podniká 7-12 let – 41%, naopak nejméně 2% dotazovaných působí na trhu déle než 25 let. Čtyřicet procent právnických osob podniká 13-18 let, naopak žádná déle jak 25 let. Čtyři respondenti podnikají jako fyzická a současně provozují činnost jako osoba právnická a to 7-12 let. Zkoumaný pohled je tak důležitý z hlediska znalosti historie právních předpisů.

Otázka č. 3: Odkud získáváte informace o změnách živnostenského zákona a souvisejících předpisech?

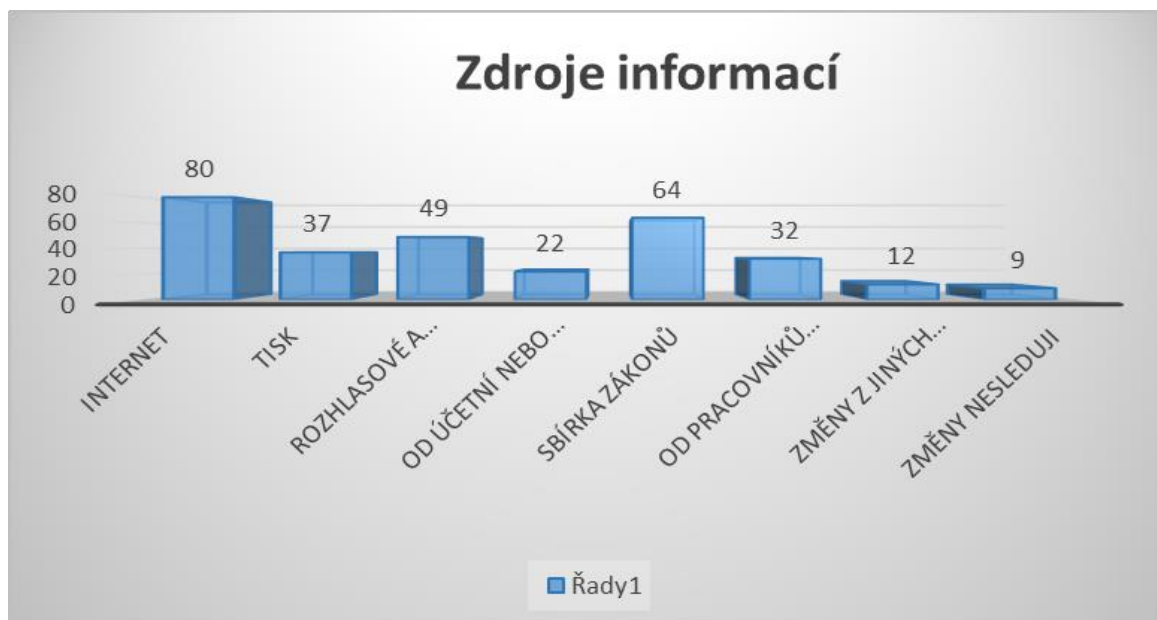
Tabulka 4 - Zdroje informací

Odpověď	Počet	
Internet	80	26%
Tisk	37	12%

rozhlasové a televizní vysílání	49	16%
od účetní nebo daňového poradce	22	7%
Sbírka zákonů	64	21%
od pracovníků živnostenského úřadu	32	11%
změny z jiných zdrojů	12	4%
změny nesledují	9	3%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Graf 2 - Zdroje informací

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Pro tuto otázku není podstatná forma podnikání, tudíž nebyla vyhodnoceným parametrem. Z šetření vyplývá, že podnikatelé získávají informace o živnostenském

podnikání a souvisejících předpisech především z veřejné sítě Internet, což odpovídá 26% (80) odpovědí, dalším využívaným zdrojem je Sbírka zákonů ČR 21% (64) a z rozhlasového a televizního vysílání 16% (49). Naopak nejméně dotazovaných odpovědělo, že změny nesleduje 3% (9). Podnikatelé si tak uvědomují nutnost sledovat legislativní změny. Jiné zdroje, z kterých získávají informace o změnách předpisů, podnikatelé uváděly zdroje - obchodních partnery, Hospodářská komora ČR a další podnikatelská sdružení.

Otázka č. 4: Domníváte se, že novely živnostenského zákona v posledních 10 letech přispívají ke snížení administrativní zátěže podnikatelů?

Tabulka 5 - Novely ŽZ - snížení administrativní zátěže

Odpověď	Počet	
Ano	58	52%
Spíše ano	42	37%
Spíše ne	10	9%
Ne	2	2%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Dle šetření lze konstatovat, že podnikatelé jednoznačně vnímají, že novely živnostenského zákona v posledních 10 letech přispívají ke snížení administrativní zátěže podnikatelů. Až 52% odpovědělo na výše uvedenou otázku *ano* a dalších 37 % *spíše ano*. Tedy pouze 11% respondentů se domnívá, že novely nepřispívají ke snižování administrativy.

Otázka č. 5: Pokud administrativní zátěže při zahájení a následném podnikání zobecníme, co pro Vás představuje největší překážku?

Tabulka 6 - Největší překážky podnikání

Odpověď	Počet	
Složitá a nepřehledná administrativa	82	29%
Velké množství povinností vůči orgánům	43	15%
Kontroly podnikatelů	80	29%
Časté změny právních předpisů	58	21%
Jiné překážky	17	6%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Podnikatelé jako největší překážku při zahájení a následném podnikání vnímají složitou a nepřehlednou administrativu spojenou s podnikáním (29%) a kontroly podnikatelů z různých institucí (29%). Časté změny právních předpisů označilo 21% respondentů, velké množství povinností vůči správním orgánům pak 15% dotázaných.

Otázka č. 6: Jaká změna právních předpisů z oblasti živnostenského podnikání byla podle Vás zásadní pro podnikatele, jenž vedla ke snížení administrativních překážek při zahájení a provozování podnikání?

Tabulka 7 - Hodnocení změn právních předpisů

Odpoověď / Hodnotící škála	1 nebyla zásadní	2 spíše nebyla zásadní	3 spíše byla zásadní	4 určitě byla zásadní	nedokážu posoudit
Zrušení okresních úřadů – místo dvou ŽÚ jen jeden	5	20	55	28	4
Zrušení prokazování bezdlužnosti	10	22	56	10	14
Vydávání jednoho výpisu místo několika průkazů	32	28	18	16	18
Výpis z Rejstříku trestů si úřad pořídí sám	14	34	38	24	2
Trvale platné dokumenty – jednou doložené listiny nemusí podnikatel již předkládat	8	20	40	42	2
Základní registry – podnikatel nemusí oznamovat změny již provedené v základ. registrech	9	20	43	38	2
Možnost komunikace prostřednictvím datových schránek	20	42	40	6	4
Zrušení místní příslušnosti – podání na jakémkoli ŽÚ	19	44	26	15	8
Centrální registrační místo – ŽÚ oznámí skutečnosti ostatním orgánům	10	29	53	15	5

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Od reformy veřejné správy, uskutečněné v roce 2003, je možné získat oprávnění k podnikání na jednom úřadě. Tuto možnost označilo 55 respondentů jako *spíše zásadní* a přínosnou.

Stejně tak označuje 56 podnikatelů jako *spíše zásadní* zrušení nutnosti dokladovat bezdlužnost.

Oproti tomu vydávání jednoho průkazu místo několika průkazů živnostenských oprávnění se jeví jako nepodstatné, 32 tázaných odpovědělo *nebyla zásadní*. V praxi je stále podnikateli vyžadován „Živnostenský list“, ač právní úprava vydání této listiny již neumožňuje. Živnostenské listy byly tištěny jako doklad s ochrannými prvky na formuláři ze Státní tiskárny cenin. Nyní se vydává pouze výpis ze živnostenského rejstříku, bez jakýchkoli ochranných prvků. Náklady na jeho pořízení jsou podstatně nižší, než u živnostenských listů. Nicméně mezi podnikatelskou veřejností byly živnostenské listy jakousi prestižnější listinou, zřejmě z tohoto důvodu změna vydávání jedné listiny, tj. výpisu, není vnímána jako zásadní.

Možnost pořízení výpisu z Rejstříku trestů vítá jako *spíše zásadní* 38 respondentů, přičemž 34 tázaných odpovědělo *spíše nebyla zásadní*. Z toho lze zřejmě usuzovat, že podnikatelé pořízení této listiny nevnímají jako zásadní překážku, neboť je možné ji získat na každém kontaktním místě Czech POINT.

Zavedení trvale platných dokumentů, tj. možnost, že jednou podnikatelem doložený doklad je živnostenským úřadem naskenován do živnostenského rejstříku, z kterého jej lze kdykoli opětovně vygenerovat a použít např. k prokázání odborné způsobilosti pro jinou živnost. Tuto změnu vnímá 42 podnikatelé jako *určitě zásadní* a 40 jako *spíše zásadní*.

Zřízením základních registrů byla odbourána povinnost podnikatele oznamovat změny, které byly dříve zapsána v těchto registrech. Novela živnostenského zákona, která přispěla k odstranění povinnosti je 43 podnikateli vnímána *spíše jako zásadní*, 38 respondentů uvedlo jako *určitě zásadní*.

K možnosti komunikovat s úřady prostřednictvím datových schránek se 42 podnikatelů vyjádřilo *spíše není zásadní*, 40 *spíše je zásadní*. Z výzkumu lze tak usuzovat, že zatímco právnické osoby mají zřízenou datovou schránku ze zákona

a zmocněné osoby se ji naučily používat a vnímají tuto formu komunikace jako přínosnou, fyzické osoby převážně preferují spíše osobní komunikaci s úředníkem.

Zrušení místní příslušnosti k živnostenskému úřadu vnímá 44 dotazovaných jako *spíše není zásadní*, neboť podání vůči živnostenskému úřadu nečiní pravidelně, spíše nahodile a zpravidla u místně příslušného úřadu.

Zřízení Centrálního registračního místa hodnotí 53 podnikatelů jako *spíše zásadní*. V praxi je možnost učinit podání prostřednictvím živnostenského úřadu vůči správci daně, zdravotní pojišťovně a správě sociálního zabezpečení využíváno a kladně hodnoceno.

Otázka č. 7: Jakým způsobem převážně komunikujete se živnostenským úřadem?

Tabulka 8 - Způsob komunikace podnikatele s ŽÚ

Odpověď	Celkem		FO		PO		FO + PO	
Osobně jednání na ŽÚ (+ podatelna)	56	50%	42	53%	10	40%	4	50%
Podání prostřednictvím České pošty, s.p. nebo doručovatelem	23	21%	18	23%	3	12%	2	25%
Elektronicky datovou schránkou	25	22%	15	19%	8	32%	2	25%
E-mailem se zaručeným elektronickým popisem	1	1%	0	0%	1	4%	0	0%
Zplnomocněním jinou osobu	7	6%	4	5%	3	12%	0	0%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Graf 3 - Způsob komunikace podnikatele s ŽÚ

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Výsledek výzkumu poukazuje, že 50% dotázaných vyřizuje své záležitosti osobně na živnostenském úřadě, 22% prostřednictvím své datové schránky a 21% subjektů vyřizuje podání prostřednictvím České pošty, s.p. nebo využívá služby jiného doručovatele. Logickým zjištěním je, že právnické osoby využívají služeb datových schránek více než osoby fyzické, neboť je mají povinně zřízené ze zákona, zatímco osoba fyzická služby datových schránek může využívat dobrovolně.

Otázka č. 8: Znáte služby poskytované Centrálním registračním místem?

Tabulka 9 - Znalost Centrálního registračního místa

Odpověď	Celkem		FO		PO		FO + PO	
Ano	85	76%	60	76%	18	72%	7	88%
Ne	27	24%	19	24%	7	28%	1	12%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Při výzkumu znalosti služeb Centrálního registračního místa 76% dotazovaných odpovědělo, že toto kontaktní místo zná, 24% se s ním ještě nesešlo. O něco větší povědomí o této službě pak mají osoby fyzické.

Otázka č. 9: Využil/a jste služby poskytované Centrálním registračním místem?

Tabulka 10 - Využití služeb Centrálního registračního místa

Odpověď	Celkem		FO		PO		FO + PO	
Ano	62	55%	57	72%	1	4%	4	50%
Ne	50	45%	22	28%	24	96%	4	50%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Na dotaz, zda podnikatelský subjekt využil služeb Centrálního registračního místa odpovědělo kladně 55% dotázaných, 45% nevyužilo těchto služeb. Zajímavější je však využití kontaktního místa v porovnání fyzických a právnických osob. Zatímco fyzické osoby registrační místa využily ze 72%, u právnických osob zůstává prakticky nevyužívané – 4%.

Otázka č. 10: Víte, že podání vůči živnostenskému úřadu můžete učinit u kteréhokoli obecního živnostenského úřadu?

Tabulka 11 - Znalost možnosti podání u kteréhokoli ObŽÚ

Odpověď	Celkem		FO		PO		FO + PO	
Ano	71	63%	45	57%	20	80%	6	75%
Ne	41	37%	34	43%	5	20%	2	25%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

O možnosti učinit podání na kterémkoli obecním živnostenském úřadě má povědomí 63% dotázaných. Zatímco u fyzických osob kladně odpovědělo 57% respondentů, u právnických osob mají větší povědomí, kladně tuto otázku vyhodnotilo 80% dotázaných.

Otázka č. 11: Znáte kontaktní místo Czech POINT?

Tabulka 12 - Znalost Czech POINT

Odpověď	Celkem		FO		PO		FO + PO	
Ano	107	96%	75	95%	24	96%	8	100%
Ne	5	4%	4	5%	1	4%	0	0%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Šetřením bylo prokázáno, že 96% dotazovaných zná kontaktní místo Czech POINT, tedy pouze 4% respondentů odpovědělo negativně. Lze konstatovat, že stejné povědomí o službách Czech POINT mají jak fyzické, tak právnické osoby.

Otázka č. 12: Využil/a jste služby poskytované kontaktním místem Czech POINT?

Tabulka 13 - Využití služeb Czech POINT

Odpověď	Celkem		FO		PO		FO + PO	
Ano	78	70%	52	66%	20	80%	6	75%
Ne	34	30%	27	34%	5	20%	2	25%

Zdroj: vlastní šetření a vlastní zpracování

Služeb Czech POINT využilo celkem 70% dotázaných, přičemž více tyto služby využívají právnické osoby (80% dotázaných) než osoby fyzické (66% respondentů).

6.4 Rozbor finančních nákladů při zahájení podnikání

Zatímco správní poplatky, hrazené u živnostenských úřadů při vstupu do podnikání, se během účinnosti zákona o správních poplatcích⁵⁵ snížily⁵⁶, poplatky stanovené pro zápis

⁵⁵ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

podnikatelského subjektu do obchodního rejstříku se zvýšily a to např. na základě novely provedené zákonem č. 218/2011 Sb., kterým se upravil zákon č. 549/1991 Sb., soudních poplatcích, v platném znění. Od 1. září 2011 je stanoven poplatek za zápis akciové společnosti 12 000 Kč a jiných subjektů 6 000 Kč, do té doby byl 5 000 Kč. Změna zápisu je 2 000 Kč, do 31. srpna 2011 byla poloviční, tedy 1 000 Kč. Jedinou položkou, kde došlo ke snížení nákladů je výmaz podnikatelského subjektu, který byl původně zpoplatněn částkou 3 000 Kč a nyní je bez poplatku.

„Poplatky obecně by měly plnit dvě základní funkce. Funkci alokační, v rámci níž jsou prostřednictvím poplatků zajišťovány finanční prostředky na pokrytí nákladů na chod obchodního rejstříku, a funkci regulační (stabilizačně-regulační), která umožňuje prostřednictvím výše poplatku regulovat a stabilizovat množství existujících subjektů.“⁵⁷

Zakladatelé právnické osoby dále musí hradit odměnu notáře za sepsání notářského zápisu o osvědčení pro zápis do veřejného rejstříku, přičemž minimální poplatek je ve výši 1 000 Kč u společnosti s ručením omezeným. Dále je hrazena odměna ve výši 300 Kč za provedení zápisu do obchodního rejstříku. Notář také zjišťuje bezúhonnost jednatele, ten tedy hradí ještě u notáře poplatek 100 Kč za vydání výpisu z Rejstříku trestů ČR.⁵⁸

---

⁵⁶ Tabulka 1 - Srovnání výše správních poplatků před a po novele č. 130/2008 Sb.

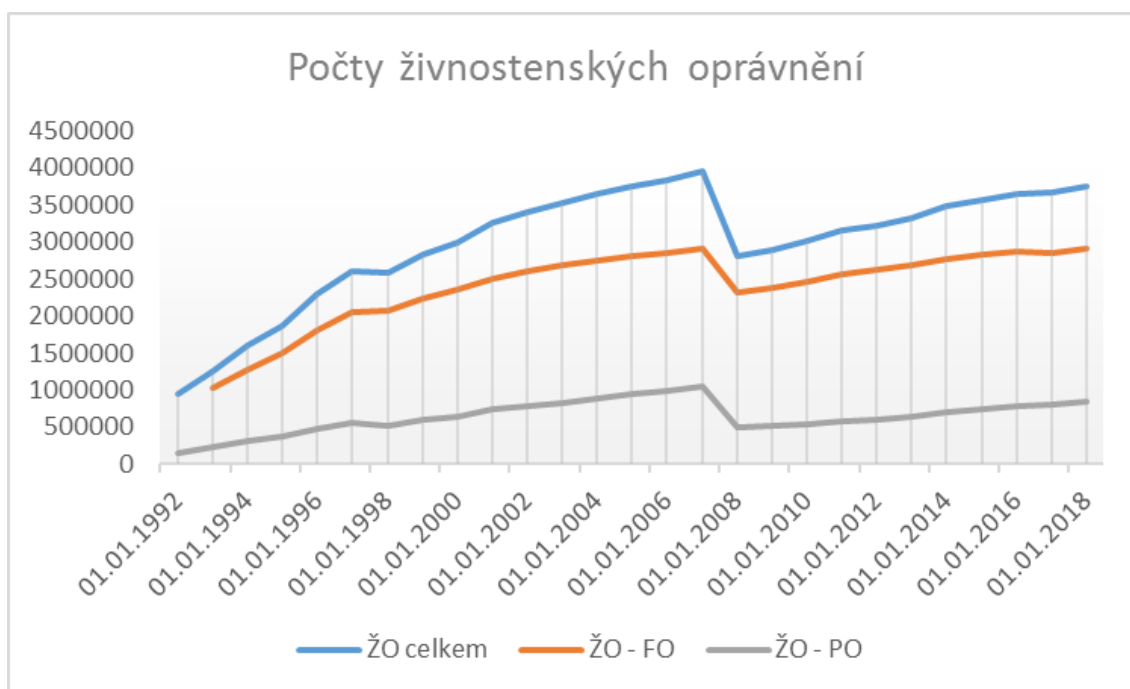
⁵⁷ BAŽANTOVÁ, I., BORKOVEC, A., HRABA, Z., JUROŠKOVÁ, L., SEKNIČKA, P., URBAN, J. *Ekonomie regulace: soudobé trendy a compliance costs*. 2011, s. 71.

⁵⁸ Vyhláška č. 196/2001 Sb., vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměnách a náhradách notářů, správců pozůstalosti a Notářské komory České republiky (notářský tarif)

6.5 Analýza dat Ministerstva průmyslu a obchodu ČR

Celkový počet živnostenských oprávnění⁵⁹ má stále stoupající tendenci, pokles počtu byl zaznamenán v roce 1998, přičemž došlo k rapidnímu snížení počtu právnických osob, počet fyzických osob nadále stoupal. V roce 2008 došlo k novele živnostenského zákona, kterou všechny živnosti volné byly sloučeny do jedné „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1-3 živnostenského zákona“, proto došlo k celkovém poklesu počtu oprávnění. Maximum počtu živnostenských oprávnění bylo zaznamenáno v roce 2007, což bylo 3 961 070 oprávnění.

Graf 4 - Vývoj počtu živnostenských oprávnění v ČR v letech 1992-2018

Zdroj: IS RŽP <https://rzp.cz> a vlastní zpracování

⁵⁹ Údaje z Tabulka 14 - Vývoj počtu živnostenských oprávnění v ČR v letech 1992-2018

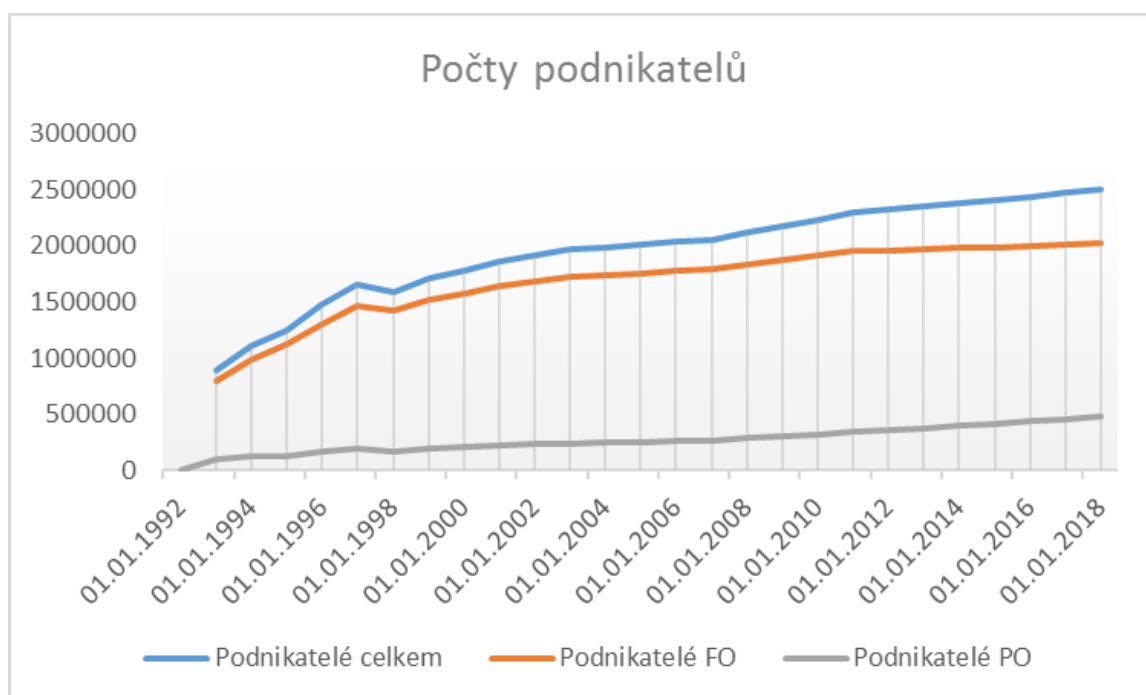
Tabulka 14 - Vývoj počtu živnostenských oprávnění v ČR v letech 1992-2018

Počet ke dni	ŽO celkem	ŽO pro FO	ŽO pro PO
31.12.1992	940334		141207
31.12.1993	1263758	1030631	233127
31.12.1994	1595077	1276164	318913
31.12.1995	1859192	1489570	369622
31.12.1996	2294052	1813155	480897
31.12.1997	2611442	2057035	554407
31.12.1998	2592239	2068990	523249
31.12.1999	2837831	2241460	596371
31.12.2000	3001820	2351737	650083
31.12.2001	3251556	2505503	746053
31.12.2002	3402149	2608175	793974
31.12.2003	3517655	2690816	826839
31.12.2004	3637442	2744858	892584
31.12.2005	3750559	2804648	945911
31.12.2006	3837725	2851311	986414
31.12.2007	3961070	2902788	1058282
31.12.2008	2815400	2315748	499652
31.12.2009	2898826	2382609	516217
31.12.2010	3009443	2461620	547823
31.12.2011	3146013	2565890	580123
31.12.2012	3225372	2615915	609457
31.12.2013	3321289	2677887	643402
31.12.2014	3475812	2773866	701946
31.12.2015	3556358	2819905	736453
31.12.2016	3645647	2871189	774458
31.12.2017	3660644	2854598	806046
31.12.2018	3743413	2904078	839335

Zdroj: IS RŽP <https://rzp.cz> a vlastní zpracování

Celkový počet podnikatelů⁶⁰ má stále stoupající tendenci, pokles počtu byl zaznamenán v roce 1998, přičemž došlo k rapidnímu snížení jak fyzických, tak i právnických osob. Maximum zaznamenáno v roce 2018, kdy bylo k 31.12.2018 evidováno 2 505 551 podnikatelů.

Graf 5 - Vývoj počtu podnikatelů v ČR v letech 1992-2018

Zdroj: IS RŽP <https://rzp.cz> a vlastní zpracování

⁶⁰ Údaje z Tabulka 15 - Vývoj počtu podnikatelů v ČR v letech 1992-2018

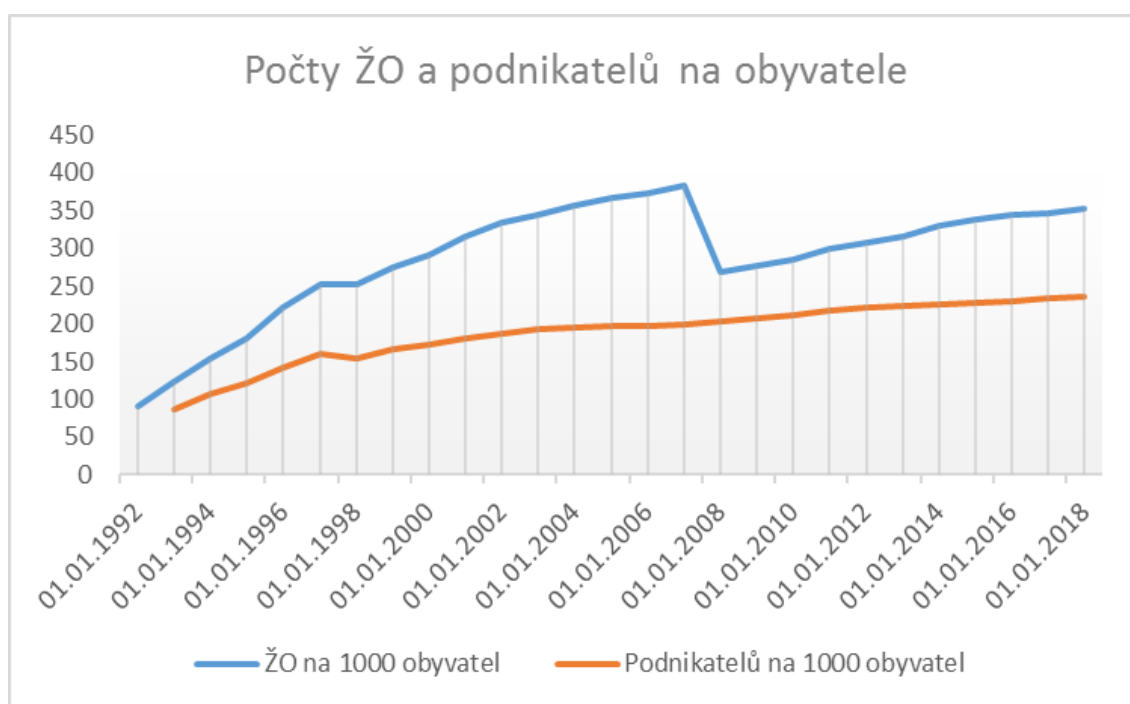
Tabulka 15 - Vývoj počtu podnikatelů v ČR v letech 1992-2018

Počet ke dni	Podnikatelé celkem	Podnikatelé FO	Podnikatelé PO
31.12.1992			0
31.12.1993	889857	794937	94920
31.12.1994	1113920	985930	127990
31.12.1995	1243637	1116803	126834
31.12.1996	1470845	1301818	169027
31.12.1997	1648872	1456829	192043
31.12.1998	1590810	1422252	168558
31.12.1999	1713134	1523553	189581
31.12.2000	1783203	1578323	204880
31.12.2001	1861705	1634811	226894
31.12.2002	1908306	1676221	232085
31.12.2003	1962868	1726683	236185
31.12.2004	1983285	1736800	246485
31.12.2005	2005882	1751940	253942
31.12.2006	2030759	1773785	256974
31.12.2007	2054325	1787057	267268
31.12.2008	2112424	1826928	285496
31.12.2009	2173615	1868756	304859
31.12.2010	2233474	1908925	324549
31.12.2011	2293241	1950323	342918
31.12.2012	2318690	1957218	361472
31.12.2013	2344841	1965757	379084
31.12.2014	2375752	1974925	400827
31.12.2015	2400945	1982757	418188
31.12.2016	2433756	1996337	437419
31.12.2017	2468334	2009927	458407
31.12.2018	2505551	2028496	477055

Zdroj: IS RŽP <https://rzp.cz> a vlastní zpracování

Celkový počet živnostenských oprávnění a podnikatelů na 1000 obyvatel⁶¹ zaznamenává stále stoupající tendenci, pokles počtu živnostenských oprávnění byl pouze v roce 2008, zmiňovaným zavedením jedné živnosti volné. Maximum celkové počtu živnostenských oprávnění na 1 000 obyvatel bylo zaznamenáno v roce 2007, což představovalo 382,74 oprávnění. Počet podnikatelů na 1 000 obyvatel dosáhl svého maxima v roce 2018 a to 235,53.

Graf 6 - Vývoj počtu ŽO a podnikatelů na obyvatele v letech 1992-2018

Zdroj: IS RŽP <https://rzp.cz> a vlastní zpracování

⁶¹ Údaje z Tabulka 16 - Vývoj počtu ŽO a podnikatelů na obyvatele a ŽO na podnikatele v letech 1992-2018

Tabulka 16 - Vývoj počtu ŽO a podnikatelů na obyvatele a ŽO na podnikatele v letech 1992-2018

Počet ke dni	Počet obyvatel	ŽO na 1000 obyvatel	Podnikatelů na 1000 obyv.	Počet ŽO na podnikatele
31.12.1992	10299561	91,30		
31.12.1993	10299561	122,70	86,40	1,42
31.12.1994	10334013	154,35	107,79	1,43
31.12.1995	10334404	179,90	120,34	1,50
31.12.1996	10325058	222,18	142,45	1,56
31.12.1997	10315923	253,15	159,84	1,58
31.12.1998	10309366	251,45	154,31	1,63
31.12.1999	10303036	275,44	166,28	1,66
31.12.2000	10293662	291,62	173,23	1,68
31.12.2001	10292933	315,90	180,87	1,75
31.12.2002	10182471	334,12	187,41	1,78
31.12.2003	10219162	344,22	192,08	1,79
31.12.2004	10215575	356,07	194,14	1,83
31.12.2005	10223713	366,85	196,20	1,87
31.12.2006	10280968	373,28	197,53	1,89
31.12.2007	10349372	382,74	198,50	1,93
31.12.2008	10446157	269,52	202,22	1,33
31.12.2009	10501197	276,05	206,99	1,33
31.12.2010	10526685	285,89	212,17	1,35
31.12.2011	10548527	298,24	217,40	1,37
31.12.2012	10513209	306,79	220,55	1,39
31.12.2013	10513834	315,90	223,02	1,42
31.12.2014	10528477	330,13	225,65	1,46
31.12.2015	10546120	337,22	227,66	1,48
31.12.2016	10572427	344,83	230,20	1,50
31.12.2017	10597473	345,43	232,92	1,48
31.12.2018	10637794	351,90	235,53	1,49

Zdroj: IS RŽP <https://rzp.cz> a vlastní zpracování

Posledním sledovaným parametrem je počet živnostenských oprávnění na jednoho podnikatele.⁶² Samozřejmě opět došlo k propadu počtu oprávnění v roce 2008, zavedením jedné živnosti volné. Maximum byl v roce 2007, přičemž každý podnikatelský subjekt měl v průměru 1,93 živnostenských oprávnění. V posledních čtyřech letech tento počet pohybuje v intervalu 1,48 - 1,50.

Graf 7 - Vývoj počtu ŽO na podnikatele v letech 1992-2018

Zdroj: IS RŽP <https://rzp.cz> a vlastní zpracování

⁶² Údaje z Tabulka 16 - Vývoj počtu ŽO a podnikatelů na obyvatele a ŽO na podnikatele v letech 1992-2018

7 Výsledky, diskuse a doporučení

Provedenou analýzou novel živnostenského zákona a dalších právních předpisů ovlivňujících administrativní zátěž podnikatelů bylo prokázáno, že od roku 1996 jsou převážně Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR připravovány změny právních úprav tak, aby bylo docíleno snížení administrativní zátěže především na straně podnikatelů, přičemž povinnosti by měly být přeneseny především na správní orgány. Mnohdy je nutné hledat kompromis mezi možností usnadnění vstupu podnikatele na trh, např. větší liberalizací zákona, a nutností splnění některých zákonných podmínek, aby byla zachována určitá minimální kvalita poskytovaných služeb.

Na základě vyjádření zaměstnance živnostenského úřadu, s kterým byl proveden strukturovaný rozhovor, se situace od 90. let 20. století jednoznačně zlepšuje, postupně jsou odstraňovány překážky, které by bránily zahájení podnikání. Jako zásadní změny lze vnímat především reformu veřejné správy, prostřednictvím které byly zrušeny okresní úřady, a jejich pravomoc byla převedena na obce s rozšířenou působností. Podnikatel tak mohl učinit podání na jednom živnostenském úřadě, což do reformy veřejné správy nebylo možné, pokud hodlal podnikat na základě živnosti volné a další živnosti reglementované. Tento krok kladně vnímá většina podnikatelů, kteří se zúčastnili výzkumného šetření, i když mnozí z nich v té době ještě sami nepodnikali.

Významným snížením administrativy bylo zrušení nutnosti prokazovat daňové nedoplatky vůči územním finančním orgánům, nedoplatky na platbách pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku a nedoplatky na pojistném na veřejném zdravotním pojištění. I tuto změnu podnikatelé vnímají jako zásadní, která ulehčila vstup do podnikání.

Naopak jako nepřiliš důležitou se v očích podnikatelské veřejnosti jeví změna živnostenského zákona, na základě které je podnikateli, místo více živnostenských listů

nebo koncesních listin, vydán jeden výpis ze živnostenského rejstříku. Nové vydávané listiny jsou bez ochranných prvků, tudíž výhodu lze spatřovat v méně nákladné výrobě.

Určitě přínosnou změnou je možnost, daná živnostenským úřadům, pořídit si výpis z Rejstříku trestů ČR. Podnikatel nebo odpovědný zástupce tak již nemusí tuto listinu sám pořizovat, bezúhonnost těchto osob je prověřena pracovníkem živnostenského úřadu elektronickou cestou a současně pro podnikatele bez nutnosti úhrady poplatku.

Zásadní novelou živnostenského zákona je pak předpis, kterým byly zavedeny trvale platné dokumenty, tedy jednou předložená listina odborné způsobilosti nebo dokladu o právním vztahu k adrese sídla již nemusí být znovu předkládána při dalších řízeních. Tato změna je jednoznačně kladně podporována 73% oslovenými podnikateli. Obdobně se vyjádřili k zavedení základních registrů, zejména ROB, ROS, RUIAN⁶³, přičemž změny provedené v těchto registrech podnikatel již nemusí oznamovat správním orgánům.

Možnost komunikace prostřednictvím datových schránek je dalším krokem k elektronizaci veřejné správy. Nicméně v rámci výzkumného šetření oslovení podnikatelé nepovažují tuto možnost za tak zásadní, která by ovlivnila jejich vstup do podnikání nebo samotný průběh aktivní činnosti.

V současné době je podnikatelům umožněno učinit podání vůči živnostenskému úřadu na kterémkoli obecním živnostenském úřadě. Tato možnost je pro podnikatele přínosná, neboť může cokoli oznamovat či žádat v místě bydliště, sídla či provozovny. Ale zřejmě vzhledem ke skutečnosti, že podnikatel jedná se živnostenským úřadem spíše nahodile, u podnikatelů tato možnost je vnímána jako nezásadní.

---

⁶³ ROB – Registr obyvatel, ROS – Registr osob, RUIAN – Registr územních identifikace, adresa a nemovitostí, více na <http://www.szrcr.cz/>

Centrálním registračním místem je umožněno učinit prostřednictvím živnostenského úřadu přihlášku k daňové registraci, důchodovému pojištění, nemocenskému pojištění, oznámení podle zákona o veřejném pojištění nebo oznámit úřadu práce vznik pracovního místa. Tuto změnu jako zásadní kladně vnímá 60% podnikatelů. Služby Centrálního registračního místa využilo 72% fyzických osob, přičemž pouze 4% právnických osob. Je jednoznačně prokázáno, že kontaktní místo využívají především fyzické osoby při zahájení podnikání nebo při oznamování změn během podnikatelské činnosti.

Pokud bychom měli hodnotit výše nákladů spojených se získáním živnostenského oprávnění, pak důležitou změnou je novela zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění účinném od 1. července 2008, kdy došlo k významnému snížení výše správních poplatků za získání živnostenských oprávnění. Tedy minimálně došlo ke snížení finančních bariér u fyzických osob, které se zpravidla nemusí zapisovat do obchodního rejstříku. Pokud bychom měli porovnat finanční náklady při zahájení podnikání, pak méně nákladné je podnikání fyzické osoby. Nicméně jak potvrdila v řízeném rozhovoru zástupkyně subjektu, který zakládá právnické osoby na klíč, došlo k významnému zlevnění služeb notářů, ke kterému přispěla mimo jiné změna právních předpisů.

Dle analýzy podnikatelského prostředí, kterou každoročně zveřejňuje Světová banka pod názvem „Doing business“, zaujímá ČR z hlediska rychlosti a snadnosti zahájení podnikání 30. místo na světě ze 190 sledovaných zemí. Procedura zahájení podnikání trvá v průměru 9 dnů.⁶⁴

Dokument Světové banky podává první zprávu v roce 2008, kdy ČR snižuje potřebnou dobu k zahájení podnikání, zvláště v procesu registrace firem. V roce následujícím pak došlo ke snížení doby a počtu kroků k zahájení podnikání tím, že se

---

⁶⁴ International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. Doing Business 2018 - Reforming to Create Jobs. The World Bank Group. 2018, s. 156.

zavedl projekt Czech POINT, prostřednictvím kterého je umožněno získat více dokumentů spojených s registrací na jednom místě. Současně byla snížena sazba daně z příjmu právnických osob a byl zaveden nový insolvenční zákon, který nařizoval přísnější lhůty, zlepšoval proces insolvence, zavedl elektronickou registraci insolvenčního řízení.

Dle studie se v roce 2011 v ČR snížila sazba příspěvku zaměstnavatele na sociálním zabezpečení a jsou zavedeny další právní změny pro lepší řešení platební neschopnosti dlužníků. O rok později zpráva uvádí, že byla zavedena elektronická komunikace mezi notáři, čímž se zrychlil proces zahájení podnikání. ČR současně revidovala daňovou legislativu pro zjednodušení předpisů týkajících se správních postupů a vztahů mezi daňovými orgány a daňovými poplatníky.

V roce 2013 je zpřístupněna on-line registrace obchodního rejstříku. V ČR je zaznamenáno rychlejší placení daní pro firmy, prostřednictvím podpory využívání elektronických služeb. Naše země snížila čas pro export a import tím, že celní prohlášení a další potřebná dokumentace je v elektronické podobě. O rok později ČR zjednodušila a urychlila proces soudních řízení, tedy pro podnikatele se snižují administrativní náklady spojené se soudními spory a současně tato skutečnost posiluje právní jistoty podnikatelské veřejnosti.

V roce 2015 došlo ke zjednodušení zahájení podnikání podstatným snížením požadavku na minimální kapitál firem. Dále je zde lepší přístup k úvěrům, přijetím nového právního režimu pro zajištěných transakcí, který umožňuje registrace pohledávek. Lépe se prosazují smluvní ujednání, neboť došlo ke změně občanského soudního řádu.

V roce 2017 je v ČR zahájení podnikání snazší tím, že se snižují náklady a čas potřebný k registraci právnických osob u obchodních soudů tím, že notáři mají oprávnění přímo zaregistrovat společnosti prostřednictvím on-line systému. Zpráva dále uvádí, že v roce 2018 došlo v ČR ke snížení poplatků za založení společnosti s ručením omezeným. Naopak administrativa narostla v oblasti daní, kde se zavádí nové požadavky na kontrolu daně z přidané hodnoty.

Obrázek 3 - Easy of doing business rank Czech Republic

CZECH REPUBLIC		OECD high income		GNI per capita (US\$)	
Ease of doing business rank (1–190)	30	Overall distance to frontier (DTF) score (0–100)	76.27	Population	10,561,633
✓ Starting a business (rank)	81	Getting credit (rank)	42	Trading across borders (rank)	1
DTF score for starting a business (0–100)	87.44	DTF score for getting credit (0–100)	70.00	DTF score for trading across borders (0–100)	100.00
Procedures (number)	8	Strength of legal rights index (0–12)	7	Time to export	
Time (days)	9	Depth of credit information index (0–8)	7	Documentary compliance (hours)	1
Cost (% of income per capita)	1.0	Credit bureau coverage (% of adults)	79.5	Border compliance (hours)	0
Minimum capital (% of income per capita)	0.0	Credit registry coverage (% of adults)	7.0	Cost to export	
				Documentary compliance (US\$)	0
Dealing with construction permits (rank)	127	Protecting minority investors (rank)	62	Border compliance (US\$)	0
DTF score for dealing with construction permits (0–100)	62.77	DTF score for protecting minority investors (0–100)	58.33	Time to import	
Procedures (number)	21	Extent of disclosure index (0–10)	2	Documentary compliance (hours)	1
Time (days)	247	Extent of director liability index (0–10)	6	Border compliance (hours)	0
Cost (% of warehouse value)	0.2	Ease of shareholder suits index (0–10)	9	Cost to import	
Building quality control index (0–15)	12.0	Extent of shareholder rights index (0–10)	6	Documentary compliance (US\$)	0
		Extent of ownership and control index (0–10)	7	Border compliance (US\$)	0
		Extent of corporate transparency index (0–10)	5		
Getting electricity (rank)	15	✗ Paying taxes (rank)	53	Enforcing contracts (rank)	91
DTF score for getting electricity (0–100)	90.33	DTF score for paying taxes (0–100)	79.26	DTF score for enforcing contracts (0–100)	58.21
Procedures (number)	4	Payments (number per year)	8	Time (days)	611
Time (days)	68	Time (hours per year)	248	Cost (% of claim)	33.8
Cost (% of income per capita)	23.8	Total tax and contribution rate (% of profit)	50.0	Quality of judicial processes index (0–18)	9.5
Reliability of supply and transparency of tariffs index (0–8)	8	Postfiling index (0–100)	90.75		
Registering property (rank)	32			Resolving insolvency (rank)	25
DTF score for registering property (0–100)	79.68			DTF score for resolving insolvency (0–100)	76.69
Procedures (number)	4			Time (years)	2.1
Time (days)	28			Cost (% of estate)	17.0
Cost (% of property value)	4.0			Recovery rate (cents on the dollar)	67.0
Quality of land administration index (0–30)	25.0			Strength of insolvency framework index (0–16)	13.0

Note: Most indicator sets refer to a case scenario in the largest business city of an economy, though for 11 economies the data are a population-weighted average for the two largest business cities. For some indicators a result of "no practice" may be recorded for an economy; see the data notes for more details. In starting a business, procedures (number), time (days) and cost (% of income per capita) are calculated as the average of both men and women. For the postfiling index, a result of "not applicable" may be recorded for an economy.

Zdroj: <http://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2018> ze dne 18.1.2019

Výše uvedené je jedním z důvodů, proč vláda ČR na svém zasedání dne 18. července 2018 schválila materiál *Informace o snižování administrativní zátěže podnikatelů za rok 2017*. Existuje expertní skupina zřízená na MPO ČR, která má za úkol snižování administrativní zátěže podnikatelů. Například v roce 2017 bylo realizováno 18 opatření, prostřednictvím kterých se snížila administrativní zátěž podnikatelů.

Záměrem MPO ČR je další snižování administrativy spojené s podnikáním, pro následující období je připravováno 19 opatření, která by se měla týkat především elektronizace veřejné správy, odstraňování duplicit vedených údajů, odstraňování duplicit kontrol podnikatelů, efektivní sdílení dat napříč všemi institucemi, zefektivnění a vyhodnocení daňové zátěže malých a středních podnikatelů, méně časté změny právních předpisů.

MPO ČR dále připravuje společně s Hospodářskou komorou ČR tzv. *právní elektronický systém* (PES). Cílem toho projektu je zpřístupnit podnikatelům seznamy povinností, který vyplývají z legislativy, včetně termínů pro jejich plnění. Vize je taková, že by tyto přehledy byly součástí všech právních předpisů. Vedle podnikatelů by PES byl užitečným také pro zákonodárce, soudy a kontrolní orgány. Jeho existence však nezbavuje podnikatele odpovědnosti, systém bude mít spíše informační charakter. Aby byl však funkční a závazný, je nutné jej implementovat do legislativy ČR.

8 Závěr

Pro snížení administrativy při zahájení podnikání, se jeví jako částečně reálná možnost, jejichž inspirací může být podnikání ve Velké Británii, kde jsou regulovány pouze činnosti, pro které je vyžadována odborná způsobilost. Tedy v případě, že by podnikatel hodlal provozovat živnost volnou, pro kterou zákon nestanoví podmínku odborné způsobilosti, přihlásil by se takový občan pouze u správce daně a neregistroval by se u živnostenského úřadu. Problematickou stránkou tohoto návrhu může být zákonná všeobecná podmínka provozování živnosti - bezúhonnost, jejíž splnění při každém ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi posuzuje živnostenský úřad. Tento orgán současně sleduje, zda osoba nemá překážku provozování živnosti ve smyslu § 8 živnostenského zákona. Aby tato změna mohla být aplikována v praxi, je nutné přijmout novelu živnostenského zákona.

Ve styku mezi podnikateli a veřejnou správou by měla být nastavena elektronická komunikace ve větším rozsahu než doposud. V současné době je umožněno ohlásit živnost, podat žádost o koncesi nebo oznámit změnu vůči živnostenskému úřadu prostřednictvím interaktivního Jednotného registračního formuláře. Podmínkou je, aby podnikatel vlastnil zaručený elektronický podpis nebo datovou schránku, čímž je možné ověřit identitu podatele. Snad jediným negativem je, že uživatel si musí předem stáhnout a nainstalovat potřebný software, což mnoho podnikatelů odrazuje. Z tohoto důvodu je navrhováno řešení, které by umožňovalo podnikateli vyplnit formulář přes webové rozhraní, tudíž by v tomto případě nebyla nutná instalace softwaru. Jakékoli podání by tak mohl podnikatel učinit okamžitě ze svého počítače.

Další problematikou, kde by bylo možné snížit byrokracii a současně uspořit náklady na zaměstnance, je sloučení evidencí obchodního a živnostenského rejstříku, tedy aby oba orgány zapisovaly údaje do jednoho společného informačního systému a tím nedocházelo k duplicitám u pořizování dat. Právníkové osoby zpravidla nejprve vyřizují získání oprávnění u živnostenského úřadu, následně ještě musí provést návrh do obchodního rejstříku. Jsou tak vedeny ve dvou rejstřících.

V rámci snižování administrativy při zahájení podnikání je navrhováno umožnění náhledu do systému správce daně i pro zaměstnance živnostenských úřadů. Jednou z podmínek pro některé živnosti je odborná způsobilost. Ta je prokazována vedle dokladu o vzdělání také listinou o vykonané délce praxe v oboru. Již podnikající osoby, které nemají pracovní smlouvu, mohou tuto praxi prokázat opisem daňového přiznání, z kterého je patrná převažující činnost. Mnohdy je tak podnikatel administrativně zatěžován tím, že si musí u správce daně tyto listiny vyžádat. V době elektronizace veřejné správy by byl ideální stav, kdyby fungovala elektronická komunikace mezi živnostenským úřadem a správcem daně, aby finanční úřad ze systému automaticky potvrdil potřebné informace z daňového přiznání, tedy bez nutnosti návštěvy podnikatele. Všechny přístupy by byly logovány stejným postupem, jako při žádosti o výpis z Rejstříku trestů ČR, do kterého mají již dnes živnostenské úřady povolen přístup. K realizaci tohoto návrhu bude nutné provést novelizaci příslušných předpisů, aby mohla být prolomena zákonná mlčenlivost správce daně. V tomto případě by však změna byla ve prospěch podnikatele.

Aby výše uvedené návrhy nezůstaly pouze v teoretické rovině, budou projednány s ředitelkou odboru živností MPO ČR a následně bude zváženo a rozhodnuto, které z nich mohou být v praxi realizovány.

Na základě statistického vyhodnocení, strukturovaných rozhovorů se zástupci podnikatelské veřejnosti a na druhé straně zástupcem veřejné správy, bylo jednoznačně prokázáno, že novely živnostenského zákona a souvisejících právních předpisů přispívají ke snižování administrativní zátěže podnikatelů při zahájení a provozování podniku. Tato tvrzení byla podložena právním rozborem podmínek při zahájení podnikání fyzických a právnických osob, v rámci kterého došlo k výčtu nejzásadnějších změn právních předpisů, které měly zásadní vliv na snižování administrativní zátěže podnikatelských subjektů.

Při porovnávání podmínek, které jsou stanoveny pro zahájení podnikatelské činnosti fyzické osoby vs. právnické osoby, lze učinit závěr, že administrativně jednodušší, rychlejší a méně nákladné je podnikání osoby samostatně výdělečně činné, tedy osoby

fyzické. Klady a zápory jednotlivých forem podnikání byly zhodnoceny v teoretické části diplomové práce. Současně bylo potvrzeno, že minimálně u činnosti živnostenských úřadů jsou odstraňovány právní bariéry, čímž dochází ke snižování administrativní náročnosti a nákladovosti podnikání. Současně byla navržena opatření, prostřednictvím kterých lze ještě zjednodušit a zkrátit proces zahájení podnikání.

Seznam použitých zdrojů

BAŽANTOVÁ, Ilona, Borkovec, Aleš, Hraba, Zdeněk, Jurošková, Lenka, Seknička, Pavel, Urban, Jan. *Ekonomie regulace: soudobé trendy a compliance costs*. 1. vydání. Praha: Vladimír Lelek, 2011. 111 s. ISBN 978-80-904837-1-2.

HOROVÁ, Michaela, Taušl Procházková, Petra. *Podnikatelská kultura, image podnikatele a jejich řízení*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2011. 128 s. ISBN 978-80-261-0012-6.

HORIZNKOVÁ, Eva, Urban, Václav. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. vydání. Praha: Nakladatelství Linde Praha, a.s., 2013. 328 s. ISBN 978-80-86131-97-9.

International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. *Doing Business 2018 - Reforming to Create Jobs*. The World Bank Group, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA, 2018, 312 s. ISBN (electronic): 978-1-4648-1147-0, dostupné on-line z: <http://www.doingbusiness.org/>

KAMENÍK, Petr, Hrabánková, Milada, Orlová, Marie. *Živnostenský zákon: Zákon o živnostenských úřadech: Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 376 s. ISBN 978-80-7478-471-2.

KOLEKTIV AUTORŮ, *Zahájení podnikání z různých úhlů pohledu*. 1. vydání. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Vydavatelství, 2014, 114 s. ISBN 978-80-261-0381-3.

LEBEDA, Václav. *Snižování byrokratické zátěže podnikání v EU*. Praha: Evropské hodnoty, 2008, 41 s. ISBN 978-80-904158-4-3.

NOVOTNÝ, Slavomír. *Živnostenské podnikání v České republice*. 1. vydání. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010. 204 s. ISBN 978-80-7452-000-6.

OUTLÁ, Anna et al. *Veřejnoprávní aspekty podnikání*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 114 s. ISBN 978-80-7380-426-8.

PETŘÍČEK, Václav. *Vývoj podnikatelského prostředí v České republice*. 1. vydání. Praha: Corona, 2006. 136 s. ISBN 80-903363-6-1.

RŮŽIČKOVÁ, Martina, Trnka, Daniel. *Snižování administrativní zátěže v České republice – Analýza administrativní zátěže podnikatelů*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády ČR, odbor reformy regulace a ústřední státní správy, 2006, 44 s. ISBN 80-87041-07-0.

SALACHOVÁ, Bohumila. *Právo v podnikání*. 2. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2012. 124 s. ISBN 978-80-7418-148-1.

ŠIŠKEOVÁ, Sylva. *Přehled judikatury z oblasti živnostenského podnikání*. 1. vydání. Praha: Vydavatelství Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 184 s. ISBN 978-80-7357-527-4.

VEBER, Jaromír, SRPOVÁ Jitka. *Podnikání malé a střední firmy*. 3. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 336 s. ISBN 978-80-247-4520-6.

VÍTEK, Bohumil, Salachová, Bohumila. *Právní prostředí podnikatele*. 1. vydání. Ostrava: Key Publishing s.r.o., 2014. 222 s. ISBN 978-80-7418-210-5.

Seznam Internetových zdrojů

European Commission (2010). *Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth*, dostupné z <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%200007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. *Statistické údaje o podnikatelích*, dostupné z <<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/>> ze dne 30.12.2018

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. *Rádce nejen pro začínající podnikatele*, dostupné z <<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/pruvodce-zivnostenskym-podnikanim/radce-nejen-pro-zacinajici-podnikatele--225510/>> ze dne 28.11.2018

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. *Elektronické pododání*, dostupné z <https://www.rzp.cz/elpod.html> ze dne 14.8.2018

Ministerstvo vnitra ČR. *Czech POINT*, dostupné z <http://www.czechpoint.cz/public/> ze dne 14.9.2018

Parlament ČR. *Sněmovní tisk 263/0, část č. 1/2 Vládní návrh novely živnostenského zákona, důvodová zpráva k zákonu č. 356/1999 Sb.*, dostupné z <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=263&ct1=0>> ze dne 20.11.2018

Právní předpisy

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Zákon 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 549/1991 Sb., soudních poplatcích, v platném znění.

Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 286/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech.

Zákon č. 356/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 320/2002 Sb. o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace).

Zákon č. 167/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony.

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon 214/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon 130/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 222/2008 Sb. o volném pohybu služeb.

Listina základních práv EU (2010/C 83/02).

Zákon č. 198/2009 Sb., zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

Zákon č. 155/2010 Sb., kterým se mění některé zákony ke zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů.

Zákon č. 21/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Vyhláška 414/2011 Sb. o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku.

Zákon č. 420/2011 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 169/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 303/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva.

Zákon č. 140/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 289/2017 Sb. kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Přílohy

Příloha č. 1

Dotazník – administrativní zátěže podnikatelů při zakládání a provozování podniku v režimu živnostenského zákona

Dobrý den,

dovoluji se na Vás obrátit s prosbou o vyplnění následujícího dotazníku, který je zaměřen na zjištění překážek při zahájení podnikatelů. Dotazník je určen pro podnikatele, a to jak fyzické, tak právnické osoby provozující činnost dle živnostenského zákona. Cílem průzkumu je získat představu o tom, jaké překážky by bylo možné odstranit, aby proces zahájení podnikání bylo jednodušší a rychlejší.

Dotazník je anonymní a získané informace budou použity výhradně pro výzkumnou část diplomové práce na České zemědělské univerzitě v Praze a bude s nimi nakládáno naprosto důvěrně.

Předem děkuji za Váš čas a odpovědi.

Bc. Petr Lámus, dipl. technik
student České zemědělské univerzity v Praze
obor Veřejná správa a regionální rozvoj

Otázka č. 1: Forma Vašeho podnikání je:

(povinná otázka, zvolte jednu z nabízených možností)

1. fyzická osoba
2. právnická osoba
3. fyzická osoba a současně právnická osoba

Otázka č. 2: Jak dlouho provozujete podnikatelskou činnost?

(prosím zvolte jednu z nabízených možností)

1. 0-6 let
2. 7-12 let
3. 13-18 let
4. 19-24 let
5. více než 25 let

Otázka č. 3: Odkud získáváte informace o změnách živnostenského zákona a souvisejících předpisech?

(prosím zvolte jednu až tři z nabízených možností, popř. uveďte vlastní)

1. Internet
2. tisk
3. rozhlasové a televizní vysílání
4. od účetní nebo daňového poradce
5. Sbírka zákonů
6. od pracovníků živnostenského úřadu
7. změny z jiných zdrojů *(uveďte z jakých)* .....
8. změny nesleduji

Otázka č. 4: Domníváte se, že novely živnostenského zákona v posledních 10 letech přispívají ke snížení administrativní zátěže podnikatelů?

(prosím zvolte jednu z nabízených možností)

1. Ano
2. Spíše ano
3. Spíše ne
4. Ne

Otázka č. 5: Pokud administrativní zátěže při zahájení a následném podnikání zobecníme, co pro Vás představuje největší překážku?

(prosím zvolte jednu až tři z nabízených možností, popř. uveďte vlastní)

1. Složitá a nepřehledná administrativa spojená s podnikáním
2. Velké množství povinností vůči správním orgánům
3. Kontroly podnikatelů

4. Časté změny právních předpisů
5. Jiné překážky.....

Otázka č. 6: Jaká změna právních předpisů z oblasti živnostenského podnikání byla podle Vás zásadní pro podnikatele, jenž vedla ke snížení administrativních překážek při zahájení a provozování podnikání?

(prosím přiřadte počet bodů: 1 – nebyla zásadní, 2 – spíše nebyla zásadní, 3 - spíše byla zásadní, 4 – určitě byla zásadní)

					Nedokázu posoudit
Zrušení okresních úřadů – místo dvou ŽÚ jen jeden	1	2	3	4	
Zrušení prokazování bezdlužnosti	1	2	3	4	
Vydávání jednoho výpisu místo několika průkazů	1	2	3	4	
Výpis z Rejstříku trestů si úřad pořídí sám	1	2	3	4	
Trvale platné dokumenty – jednou doložené listiny nemusí podnikatel již předkládat	1	2	3	4	
Základní registry – podnikatel nemusí oznamovat změny již provedené v základ. registrech	1	2	3	4	
Možnost komunikace prostřednictvím datových schránek	1	2	3	4	
Zrušení místní příslušnosti – podání na jakémkoli ŽÚ	1	2	3	4	
Centrální registrační místo – ŽÚ oznámí skutečnosti ostatním orgánům	1	2	3	4	

Otázka č. 7: Jakým způsobem převážně komunikujete se živnostenským úřadem?

(prosím zvolte jednu nejvíce preferovanou možnost)

1. Osobně na živnostenském úřadě (podatelně)
2. Zasílám podání prostřednictvím České pošty, s.p. nebo jiným doručovatelem
3. Elektronicky prostřednictvím datové schránky
4. Elektronicky e-mailem se zaručeným elektronickým podpisem
5. Zplnomocním jinou osobu

Otázka č. 8: Znáte služby poskytované Centrálním registračním místem?

(prosím zvolte jednu z nabízených možností)

1. Ano
2. Ne

Otázka č. 9: Využil/a jste služby poskytované Centrálním registračním místem?

(prosím zvolte jednu z nabízených možností)

1. Ano
2. Ne

Otázka č. 10: Víte, že podání vůči živnostenskému úřadu můžete učinit u kteréhokoli obecního živnostenského úřadu?

(prosím zvolte jednu z nabízených možností)

1. Ano
2. Ne

Otázka č. 11: Znáte kontaktní místo Czech POINT?

(prosím zvolte jednu z nabízených možností)

1. Ano
2. Ne

Otázka č. 12: Využil/a jste služby poskytované kontaktním místem Czech POINT?

(prosím zvolte jednu z nabízených možností)

1. Ano
2. Ne

Příloha č. 2

Řízený strukturovaný rozhovor s pracovníkem oddělení krajský živnostenský úřad, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje

Strukturovaný rozhovor s Ing. Milošem Zadrobílkem, zástupcem vedoucího oddělení krajský živnostenský úřad, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, prováděný dne 20.11.2018 na pracovišti výše uvedeného úřadu:

Úvod:

Dobrý den, dovoluji mi se představit. Jmenuji se Petr Lámus, studuji na České zemědělské univerzitě v Praze, obor Veřejná správa a regionální rozvoj, a aktivně se zabývám otázkou snižování administrativní zátěže při zakládání a provozování podniku v režimu živnostenského zákona. Rád bych Vás tímto požádal o krátký rozhovor na toto téma, získané informace budou podkladem pro moji diplomovou práci. Oslovuji Vás jako dlouholetého odborníka v oblasti živnostenského podnikání a předem děkuji za Vaše názory a poskytnuté informace.

1. Máte nějaké otázky, potřebujete z mé strany jakékoli doplnění, mohu Vaše jméno uvést jako respondenta v diplomové práci?

Dotazy nemám, s uvedením svého jména v rámci diplomové práce souhlasím.

2. Můžete se mi v krátkosti představit, jak dlouho pracujete v oboru?

V oboru pracuji od roku 1991, kdy jsem nastoupil na tehdejší Okresní úřad Hradec Králové – referát okresní živnostenský úřad. Prošel jsem oddělení kontrolní, registrační i správní a k 1. 1. 2003 jsem byl v rámci reformy státní správy, jakožto vedoucí správního oddělení, delimitován na Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor krajský živnostenský úřad. Zde mám na starosti převážně metodiku vůči obecním živnostenským úřadům a také odvolací řízení týkající se registračních záležitostí.

3. Domníváte se, že novely živnostenského zákona snižují administrativní zátěž podnikatelů?

Od situace v devadesátých letech, kdy některé novely např. podmínky odborné způsobilosti pro získání živnostenského oprávnění zjemnily, aby je další novela opět

přítvrdila, je opravdu rysem posledních 10-15 let podnikatelům život, alespoň co se administrativy vůči živnostenským úřadům týká, ulehčovat. Ono to samozřejmě souvisí zejména s elektronizací veřejné správy, s propojováním jejich rejstříků, kdy si jednotlivé úřady mohou potřebné informace a údaje obstarat samy bez aktivní účasti podnikatele.

4. Jaká novela právního předpisu měla dle Vašeho názoru nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při zahájení podnikání?

Ono je určitě pro každého člověka, který má vyplnit formulář pro nějakou instituci, důležité, neudělat v něm chybu. Proto oceňuji možnost, že formuláře na ŽÚ vyplňují s klienty pracovníci úřadu, a to elektronicky. Při tomto způsobu si může pracovník ŽÚ „sáhnout“ na data klienta do evidence obyvatel a nahrát si je přímo do formuláře. Tím se předejde chybám v adresách, ale i obyčejným překlepům, např. v datech. Ale je to spíše technická úleva pro podnikatele při vstupu do podnikání. Vzhledem k tomu, že se v oboru pohybuji opravdu dlouho, zmíním zákony č. 286/1995 Sb. a 356/1999 Sb., kterými byly některé živnosti přeřazeny z regulovaných do volných, a tím podnikatelé nemuseli prokazovat žádnou odbornou způsobilost. Z těch novějších pak zákon č. 130/2008 Sb., kterým bylo umožněno ŽÚ obstarávat si při ohlášení živnosti, resp. žádosti o koncesi, výpis z Rejstříku trestů ČR elektronickou cestou, případně zákon č. 140/2014 Sb. Ten ŽÚ umožnil vytvářet elektronické kopie dokladů (např. prokazujících odbornou způsobilost) a jejich ukládání do živnostenského rejstříku, a tedy jejich opakované využití při kontaktu podnikatele s jakýmkoliv ŽÚ v rámci celé ČR.

5. Jaká novela právního předpisu měla dle Vašeho názoru nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při samotném průběhu podnikání?

Já se domnívám, že výraznou úlevu podnikatelům přinesl zákon č. 155/2010 Sb., který je zbavil povinnosti oznamovat změny údajů, pokud již proběhly v základních registrech, v informačním systému evidence obyvatel, anebo v informačním systému.

6. Dokážete odhadnout, zda se v posledních letech snížila administrativa také v činnostech zaměstnanců živnostenských úřadů?

Tak to je diskutabilní právě s ohledem na propojování a elektronizaci veřejné správy. Úředníci musí zpracovávat avíza od mnoha veřejných rejstříků, dozvědí se o změnách některých registračních údajů takřka okamžitě, a to zase s sebou může nést zasilání výzev podnikatelům nebo vedení řízení z moci úřední. Na druhou stranu je veřejná správa službou

pro veřejnost a je jistě dobře, když maximum věcí jde vyřešit bez nutné přítomnosti podnikatele na úradě.

7. Informujete podnikatele o změnách právních předpisů, a pokud ano, jakým způsobem?

Podle mě je dnes již běžným standardem zveřejňování informací, novinek nebo i důležitých lhůt na webových stránkách úřadu. Tímto způsobem informuje veřejnost KŽÚ i ObŽÚ v kraji. V některých menších obcích využívají pracovníci ŽÚ i tištěné zpravodaje svých radnic.

8. Domníváte se, že jsou zaměstnanci aktivně nabízeny služby Centrálního registračního místa? V jakém rozsahu jsou tyto služby nabízeny?

Z metodického dohledu vím, že pracovníci ObŽÚ v Královéhradeckém kraji podnikatelům služby CRM sami aktivně nabízejí. Rozsah je daný živnostenským zákonem a důležitým faktorem je také zkušenost a komplexní znalost pracovníků, díky které mnohdy podnikatelům dokáží poradit i nad rámec služeb CRM.

9. Jakou formou nejčastěji podnikatelé komunikují se živnostenským úřadem?

Zcela jistě stále převažuje osobní kontakt přímo na úradě. Je to dáno historicky a pokud si klient není, např. při vyplňování formuláře jistý, logicky zvolí osobní návštěvu ŽÚ. Podání pomocí e-mailové pošty se zaručeným podpisem a konvertovanými doklady má svá úskalí, mnohdy takové podání končí výzvou k doplnění některých náležitostí či zaplacení správního poplatku, apod. V poslední době určitě přibýlo podání učiněných prostřednictvím datových schránek. K tomu ostatně bylo ISDS zavedeno. Podle mé zkušenosti tuto cestu volí zejména notáři či advokáti.

10. Máte k dispozici statistický přehled o počtech podání na jednotlivých úřadech ve Vaší působnosti?

Ano, to je výhoda elektronizace různých informačních systémů. Každý ObŽÚ si může průběžně zpracovávat statistiky své činnosti, a to z různých pohledů: kolik je v jeho obvodu aktuálně podnikatelů, provozoven, kolik a v jaké výši udělil pokut, případně jiných sankcí, vedoucí ObŽÚ si může nechat zpracovat sestavu činností podle jednotlivých referentů. Samozřejmě KŽÚ si z důvodu metodického dohledu a kontrolní činnosti výkonu přenesené působnosti nechává zpracovat stejné sestavy ohledně činnosti jednotlivých ObŽÚ ve svém

kraji. Informační systémy propojující všechny ŽÚ mají navíc tu výhodu, že při konzultaci mezi ObŽÚ a KŽÚ lze nahlížet na jednotlivé vydané písemnosti. Podrobnou statistiku pak na svém webu publikuje MPO, které vykonává činnost Živnostenského úřadu ČR.

11. Dokážete jakkoli odhadnout, jakým směrem se bude ubírat snižování administrativy při zahájení a v průběhu podnikání?

Cestou ke snižování administrativy při vstupu do podnikání určitě je sdílení důležitých dokumentů různými úřady, což ovšem samozřejmě naráží na ochranu osobních údajů, soukromí a zejména na strach z „Velkého bratra“ a obavu z případné snahy státu o shromažďování velké množství dat o svých občanech. Při vlastním podnikání se jako rozumná jeví snaha omezit a „zastropovat“ počet kontrol u podnikatelů, zejména těch drobných. Z tohoto pohledu je jistě správná snaha vytvoření „kontrolního webu“ - kalendáře kontrol, který by sloužil ke sdílení dokumentů podléhajících kontrole, protokolů z kontrol a plánu kontrol jednotlivých dozorových orgánů.

12. Jaká opatření navrhuje pro zlepšení stávajícího stavu, lze ještě snížit administrativu při zahájení podnikání?

Já osobně vidím jako největší přínos elektronickou komunikaci. Je proto třeba tuto oblast dále rozvíjet a popularizovat, vysvětlit veřejnosti její přednosti, umožnit občanům jednodušší autorizaci zasílaných formulářů či dokladů.

Závěr: Děkuji Vám za poskytnutí cenných odpovědí a za Váš čas strávený rozhovorem. Přeji pěkný den.

Příloha č. 3

Řízený strukturovaný rozhovor se zástupcem společnosti, zakládajícího právnícké osoby na zakázku

Strukturovaný rozhovor s Mgr. Věrou Kusákovou, zástupcem právnícké osoby SIMPLY OFFICE s.r.o., která pro své klienty zakládá společnosti s ručením omezeným. Rozhovor proběhl dne 27.11.2018 na pracovišti Živnostenského úřadu Magistrátu města Hradec Králové, kde dotazovaná vyřizovala záležitosti nově vznikajících právníckých osob:

Úvod:

Dobrý den, jmenuji se Petr Lámus, studuji na České zemědělské univerzitě v Praze, obor Veřejná správa a regionální rozvoj, a aktivně se zabývám otázkou snižování administrativní zátěže při zakládání a provozování podniku v režimu živnostenského zákona. Rád bych Vás tímto požádal o krátký rozhovor na toto téma. Získané informace budou podkladem pro moji diplomovou práci. Předem děkuji za Vaše názory a poskytnuté informace.

1. Máte nějaké otázky, potřebujete z mé strany jakékoli doplnění, mohu Vaše jméno uvést jako respondenta v diplomové práci?

Vše je mi jasné, svoluji Vám uvést mé jméno v diplomové práci.

2. Můžete se mi v krátkosti představit, jak dlouho pracujete pro uvedenou společnost?

Jmenuji se Věra Kusáková, od roku 2014 pracuji ve společnosti SIMPLY OFFICE s.r.o., která se zabývá zakládáním společností na klíč, jako administrativní asistentka. Mojí pracovní náplní je především vyřizování administrativy spojené se založením společnosti s ručením omezeným, tedy spolupráce s notářem, vyřízení živnostenského oprávnění a následný zápis subjektu do obchodního rejstříku.

3. Domníváte se, že novely živnostenského zákona snižují administrativní zátěž podnikatelů?

Určitě se částečně snížila administrativa, významným krokem je především elektronizace veřejné správy, tedy přenesení určitých povinností z podnikatele na úřady, aby

si instituce mezi sebou předávaly potřebné informace. Při zápisu obchodní společnosti jsou data ze živnostenského úřadu propojena ID RZP a tím je pro nás ulehčen zápis do obchodního rejstříku, který provádíme prostřednictvím smluvního notáře. Následně pak obchodní rejstříku zřejmě předává v elektronické podobě usnesení o zápisu právnické osoby do veřejného rejstříku. To dříve nebylo.

4. Jaká novela právního předpisu (není nutné vědět číslo zákona, spíše čeho se změna týkala) měla dle Vašeho názoru nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při zahájení podnikání, tedy pro úplně začínajícího podnikatele?

Pro činnost naší společnosti byla významná hlavně změna právních předpisů, která zrušila místní příslušnost k živnostenskému úřadu. Vzhledem k tomu, že zakládáme společnosti na klíč, přičemž sídla právnických osob volíme v různých městech (Praha, Brno, Ostrava, Hradec Králové, ad.), můžeme však činit podání na kterémkoli obecním živnostenském úřadě, bez ohledu na adresu sídla, ušetříme tímto obrovské náklady spojené s cestováním a vše vyřídíme na jednom místě. Jen pro představu, např. u Živnostenského úřadu Magistrátu města Hradec Králové jsme v loňském roce založili okolo 750 nových společností.

5. Jaká novela právního předpisu (opět není nutné vědět číslo zákona, spíše čeho se změna týkala) měla dle Vašeho názoru nejvýznamnější vliv na snížení administrativy při samotném průběhu podnikání?

Nemám právnické vzdělání, tedy přesně nevím konkrétní číslo zákona, ale pro již podnikající společnosti je významným ulehčením právě diskutované zrušení místní příslušnosti. Navíc si mohu vybrat úřad i podle chování úředníků a rychlosti jejich práce. Třeba v Hradci Králové založení společnosti vyřídím do druhého dne, zatímco v Praze úředníci dodržují maximální zákonnou lhůtu, výpis ze živnostenského rejstříku obdržíme až za několik dnů.

6. Dokážete odhadnout, zda se v posledních letech snížila administrativa také v činnostech zaměstnanců živnostenských úřadů?

Je mi známo, že jednou dodaný doklad o odborné způsobilosti skenují do živnostenského rejstříku a ten lze pak využít při dalším podání, jestliže člověk zakládá novou společnost nebo chce plnit funkci odpovědného zástupce pro dalších podnikatele. Pamatuji si, že dříve musely úřednice příslušný doklad vyhledat ve spisovně, nyní mají vše

k dispozici v systému a při mém podání jsou schopny potřebné doklady okamžitě vygenerovat v elektronické podobě v podstatně kratší době.

7. Jste dostatečně informováni o změnách právních předpisů, a pokud ano, jakým způsobem získáváte informace?

Vzhledem k tomu, že na živnostenský úřad chodím vyřizovat záležitosti dvakrát týdně, získávám potřebné informace o změnách předpisů přímo od pracovníků živnostenského úřadu. Využívám též informace, které jsou zveřejněny na webových stránkách úřadu. Dalším informačním zdrojem jsou pak sdělovací prostředky, ale informace z nich jsou bez záruky.

8. Víte, co je to Centrální registrační místo a k čemu slouží? Domníváte se, že jsou dostatečně zaměstnanci nabízeny služby Centrálního registračního místa?

O Centrálním registračním místě vím, že je zřízeno u živnostenských úřadů, a mělo by hlavně ušetřit času při zahájení podnikání. U právnických osob tyto služby nevyužíváme, projekt je spíše koncipován pro osoby fyzické. Ale při jednáních vidím, že možnost registrace na jednom místě podnikatelé dosti využívají už jen z důvodu, že např. v Hradci Králové je správa sociálního zabezpečení na jiném konci města než finanční úřad. Takto provedou registraci vůči těmto institucím a přihlášení u zdravotní pojišťovny na jednom úřadě.

9. Jako formou nejčastěji komunikujete se živnostenským úřadem?

Preferuji osobní jednání, pokud však potřebuji zjistit nějaké nové informace, popřípadě si ověřit konkrétní odbornou způsobilost k příslušnému živnostenskému oprávnění, pak volím e-mailovou a telefonickou komunikaci.

10. Můžete popsat proces založení společnosti na klíč a výši nákladů spojených se založením právnické osoby, které hradí zákazník?

Na našem webu <https://www.simplyoffice.cz/> si zákazník může vybrat společnost dle svých požadavků, tedy dle obchodní firmy, výše základního kapitálu, vždy je jmenován jeden jednatel a společnost má čistou účetní historii. Změna funkce jednatele na zákazníka je v obchodním rejstříku provedena do 8 dnů, včetně zpracování všech potřebných listin. Tedy za 8 dnů jste vlastníkem společnosti. Jsme však schopni provést převod na nového vlastníka expresně do 24 hodin, přičemž návrh do obchodního rejstříku provede přímo notář.

Když si nevyberete z již založených společností, specifikujete své požadavky, notář prověří možnost nové obchodní firmy, následně zpracuje notářský zápis o založení právnické osoby, prvním jednatelem v historii je tak zákazník, který obdrží bankovní účet, na který složí základní kapitál společnosti a notář provede zápis společnosti do obchodního rejstříku. Návštěva obchodního soudu tak není nutná.

V nedávné době se snížily správní poplatky u notářů, což se projevilo i na cenách pro konečné zákazníky. Ceník máme zveřejněn na webových stránkách, ale jen pro představu, založení nové právnické osoby se složeným základním kapitálem 1000 Kč lze pořídit za cenu 9 900 Kč.

Podnikatelům dále nabízíme zřízení virtuálního sídla, zřídíme datovou schránku, lze nabídnout služby virtuálních recepčních, které vám v případě potřeby vyřizují telefonické hovory, umíme zajistit přeposílání korespondence do zahraničí. Jediné, co již neprovádíme, je zpracování účetnictví a vedení daňové evidence.

11. Jaká opatření navrhujete pro zlepšení stávajícího stavu, lze ještě snížit administrativu při zahájení podnikání?

Jednou z podmínek pro některé živnosti je odborná způsobilost. Ta je prokazována vedle dokladu o vzdělání tako listinou o vykonané délce praxe v oboru. Již podnikající osoby, které nemají pracovní smlouvu, mohou tuto praxi prokázat opisem daňového přiznání, z kterého je patrná převažující činnost. Mnohdy je tak podnikatel administrativně zatěžován tím, že si musí u správce daně tyto listiny vyžádat. V době elektronizace veřejné správy by bylo ideální, kdyby fungovala elektronická komunikace mezi živnostenským úřadem a správcem daně, aby finanční úřad ze systému automaticky potvrdil potřebné informace z daňového přiznání, tedy bez nutnosti návštěvy podnikatele. Co jsem si zjišťovala, zaměstnanci finančních úřadů mají zákonnou mlčenlivost, proto takové údaje neposkytují. V tomto případě by to však bylo ve prospěch podnikatele, vždyť v dnešní době takto již funguje třeba elektronická komunikace mezi Rejstříku trestů ČR a živnostenským úřady, přičemž bezúhonnost člověka je podstatně citlivějším údajem než jeho daňové přiznání.

Dále mne překvapilo, když jsem se dozvěděla, že živnost volnou jde dnes bez problémů ohlásit elektronickou formou, prostřednictvím datové schránky podnikatele.

Osobně bych ještě navrhovala sloučení institucí, např. živnostenského úřadu a obchodního rejstříku. Zdá se mi, že tyto úřady evidují spoustu údajů duplicitně. Také bych přivítala zrušení místní příslušnosti u správy sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovny, aby byly jednotlivé pobočky propojené a byla možnost vše vyřídit v libovolném městě, tak, jak to funguje u živnostenských úřadů. To je vše, co bych k tomu dodala.

*Závěr: Děkuji Vám za poskytnutí cenných odpovědí a za Váš čas strávený rozhovorem.
Přeji pěkný den.*